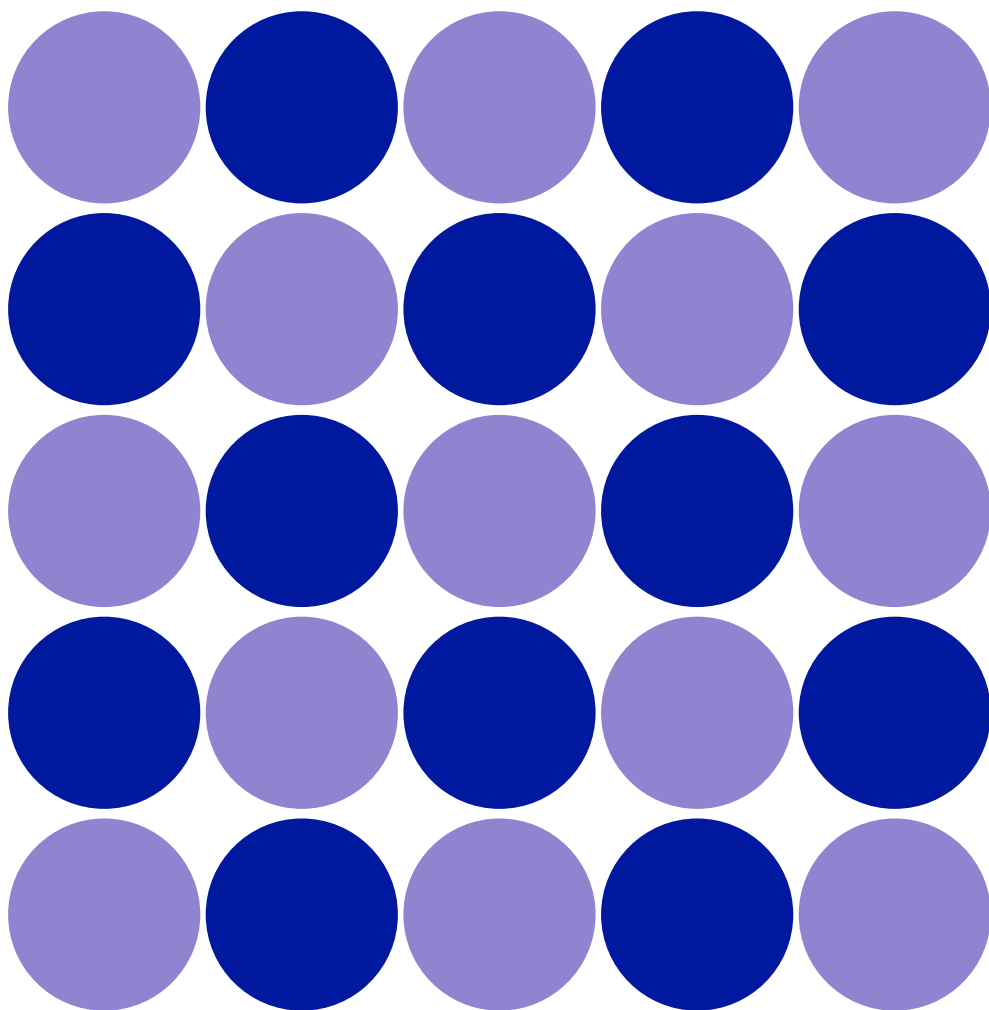

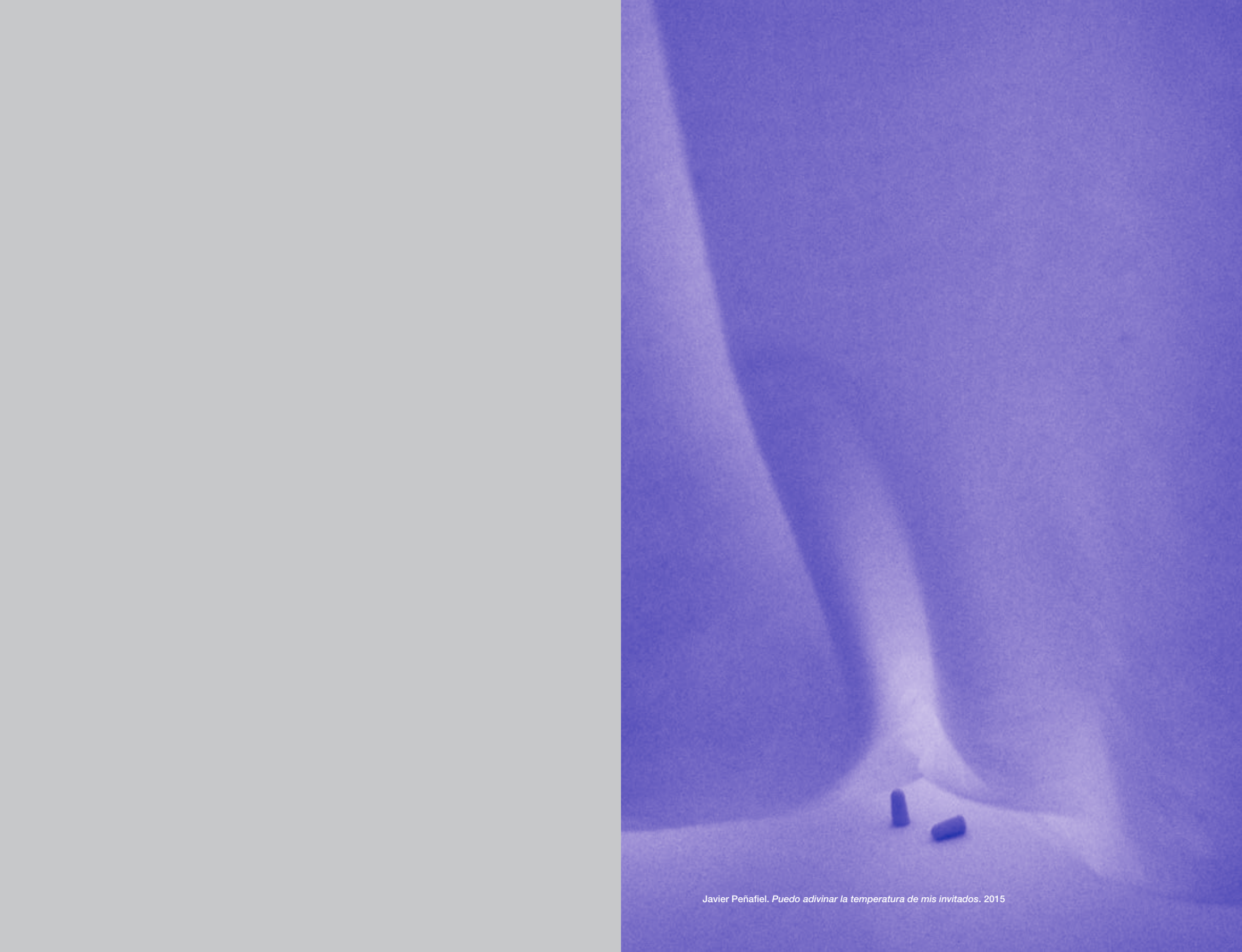
Assaig sobre la fatiga

1/3

Índex

A cura de Martí Peran

Indisposició general

Assaig sobre la fatiga

Martí Peran

Així com el capitalisme industrial produïa mercaderia amb valor de canvi i el capitalisme postfordista es va orientar cap a la producció de subjectivitat, avui la plusvàlua es concentra en l'autoproducció d'identitat. S'ha imposat la lògica del subjecte de l'autoexplotació, ocupat en si mateix a temps complet. La retòrica de l'emprenedoria i la publicitat ideologitzada són inequívokes: *Do it Yourself; I am What I am*. Aquesta nova consigna productiva –festeja a tu mateix– provoca una hiperactivitat nerviosa generalitzada. A cada moment ens trobem amb l'obligació de prendre infinites petites decisions en tots els àmbits (laboral, emocional, social...) que suposadament ens consignen i ens dispensen visibilitat, però que s'han convertit ja en la nova força del treball: no clausuren res i garanteixen el benefici generat per l'acció constant de la in-quietud. El subjecte s'ha confós amb el moviment incessant de la seva alienació.

La vida hiperactiva és el paradigma de la pobresa d'experiència atès que comporta un excedent deficitari: tenim moltes experiències però quasi totes són banals. *I Like*. La conseqüència d'això ha estat reconeguda amb diferents enunciats: *vida nua*

(G. Agamben), *vida danyada* (S. López Petit), *esgotament* (P. Pál Pelbart) *societat del cansament* (B. Ch. Han), *corrosió del caràcter* (R. Sennett), *fàbrica d'infelicitat* (F. Berardi), *societat depressiva* (A. Ehrenberg). La fatiga i el dolor provocats per l'autoexplotació són, així, inevitables. La conseqüència automàtica d'aquesta Indisposició General és la societat medicalitzada amb la intenció de restablir la productivitat. Però, en comptes de representar una condició patològica que ha de ser corregida a fi de tornar a l'espiral insensata de la producció, la fatiga també pot representar l'ocasió per al despertar de la consciència; el punt d'inflexió a partir del qual s'inicia un procés emancipatori. La fatiga és l'instant d'aturada i pausa, el moment del «cansament capaç» (P. Handke) amb què comença el sabotatge. La fatiga esdevé així –en qualitat de revolució molecular– l'inici d'una vaga que polititza el malestar.

Si en l'àmbit de l'enginyeria la fatiga designa la disminució de la resistència dels materials sotmesos a un esforç reiterat, en l'esfera de l'enginyeria social la fatiga pot representar «la reivindicació esgotada del cos individual que reclama el dret al descans social» (R. Barthes). Amb la fatiga, la hiperactivitat es transforma en mera producció d'aturament. En la negativa a la producció que suggereix la fatiga s'obre el principi alliberador de la des-educació i la des-programació. En l'aparent neutralitat de la fatiga

descansa la promesa, quieta, de tota la diversitat possible. Tanmateix, aquest elogi de la fatiga, emparentat amb les apologies de la mandra, de l'anonimat, de la desaparició i de la inacció, instal·la la fatiga, en l'horitzó de l'experiència contemporània, en una posició que transcendeix la que temps enrere va ocupar la malenconia, la ciència pitjor traduïda.

Ara bé, com convertir aquest argument en una exposició? Com articular una situació capaç d'ordenar estèticament aquests continguts? Cal formalitzar aquest cansament? Aquests petits reptes, propis d'un camp disciplinari cada dia més empobrit, no comporten potser la pregunta de per què fer una exposició? Davant aquests inconvenients, renunciem a *il·lustrar* un ideari i a *exposar* un discurs que no anhela en absolut adeptes incondicionals. I tot i així, no suposa això un simple *I don't like* que reingressa a l'espiral de la nostra mobilització? Fins i tot, totes les modalitats d'allò blanc i silencioses van ser banalitzades. Gairebé només ens queda l'opció d'elaborar un Índex, una col·lecció de rastres i marques que apunten cap al secret que rau a l'interior de totes les vides.

1.
Marcellvs
Toga
2011

2.
Erick Beltrán
I am What I am
2015

Parlem per a una minoria amb vocació majoritària. I no per la raresa del nostre argument, sinó per la simple raó que no pertanyem al lumpen que ha d'ocupar-se, encara, de la producció de mercaderies, o que, en el pitjor dels casos, són exclosos de tota acció productiva i han d'ocupar les seves vides en la mera supervivència. Aquesta veritable majoria ja ha estat definitivament abandonada. Parlem des del gros minoritari, regulat perquè sigui suficient i estable, que contribueix al flux de capital i a la renovació de les formes de producció.

Parlem per als qui sempre és diumenge, en la pitjor de les seves accepcions: temps buit que s'ha d'omplir mitjançant decisions aparentment lliures que, si es resolten adequadament, ens complauen i ens re-constitueixen. Però aquest diumenge crònic ja no ens pertany. Parlem per als qui, en realitat, mai no disposem de temps lliure ja que diàriament estem sotmesos a l'obligació d'exercir aquesta suposada llibertat d'actes per a l'autorealització. I no hi ha descans. No pot haver-n'hi. La màquina egocèntrica no pot aturar-se: feixos de colors vius en moviment continu sense exterioritat ❶ se succeeixen a l'espai de la connexió perpètua.

El treball tradicional va desaparèixer en benefici d'aquesta nova ocupació, capaç de traduir-se en innumbrables petits actes d'allò més diversos, abans que res, mitjançant l'exercici expandit de les «passions mediàtiques» de la xerrada i la curiositat (P. Virno). L'acció (pseudo) comunicativa a través dels dispositius tecnològics o el desplegament d'una curiositat afamada de no-res han camuflat l'alienació, convertida en quelcom suposadament constituent. La possibilitat d'ocupar-nos constantment en nosaltres mateixos, prenent la paraula a l'esfera hiperreal i consumint tota mena de productes ociosos, és el que, en realitat, ens fa productius. Gravitant desorientats al voltant del nostre buit, som la nova força productiva. Declaració de guerra contra el món per prendre posició diàriament. Seguim les regles del joc sense dir ni piu. Aquest diumenge etern serà profitós. Feu el que vulgueu; digueu el que us plagui. La promesa de l'autorealització i l'exigència d'una visibilitat organitzen la mobilització del desig fins a convertir-lo en treball. Així creixen les circumferències del jo, com una taca regular indiferent, des del més íntim fins a la nostra identitat institucional ❷, tot generant suculents

3.
Mounir Fatmi
Sans Histoire
2007

beneficis. Cada gest digital genera plusvàlua. La nova norma ha calat i ja som empresaris de la nostra força de treball, obcecats a emprendre'ns com a projecte. Tots contra tots a l'emboscada d'una vida pròpia. Allò que semblava que no tenia res a veure amb el temps alienant i que crèiem que conformava la nostra vida autèntica –ocupar-nos de nosaltres– s'ha posat tot sencer a treballar, i a temps complet. Cada emprenedor és una molècula mobilitzada del capital entre una multitud d'altres molècules en competència recíproca. Les consignes guerrereres estan inscrites en cada obstacle que s'ha d'esquivar ③ per assolir l'únic i axiomàtic objectiu de la (bio/post)política: construeix-te a tu mateix i fes-ho per tu mateix.

El resultat d'aquesta hiperactivitat abstreta és, en primera instància, la traducció de la vida en la fenomenologia d'un estat de nervis. En segon lloc, una vegada l'ocupació permanent que promet i posposa felicitat esdevé insuportable, arriba la fatiga i l'aturada obligada. Finalment, per restablir l'ordre, apareix el diagnòstic dictat per una societat terapèutica que facilita el dopatge necessari per reingressar a la lògica productiva.

La sobreabundància de mitjans i maneres per emprendre'ns obre un espai d'excitació permanent. La potència tecnològica multiplica els fòrums on es pot endegar una forma d'aparició. Els nostres *amics* es multipliquen proporcionalment a la nostra capacitat d'(auto)producció; però la tasca s'ha de consumir a l'interior d'un etern retorn del mateix; a cada jornada i novament. La cadena de muntatge no va ser jubilada sinó que, per contra, resta connectada a temps complet per garantir-nos la possibilitat d'aparèixer i re-aparèixer. Perquè aquesta demanda insaciable pugui ser satisfeta és imprescindible cultivar una creativitat ingent, amb llicència per a la còpia i el reciclatge. No importa que l'autoproducció sigui postproduïda si manté indicis d'originalitat versemblants. Aquest és l'ordre de les coses, excitat i exigent, per al nou «cognitariat» (Bifo). Tot sembla benèvol i, tanmateix, malgrat la constància d'aquesta activitat nerviosa, cadascú «sap de si mateix que no és ell mateix» (Tiqqun). El bucle que semblava interminable assoleix el punt del col·lapse estímul i de vàlvules cansades ④.

L'autoexigència que, malgrat la seva enorme creativitat, no pot aturar-se en cap representació és esgotadora i ens

4.
Javier Peñafiel
Victimas de señalética
2015

5.
Domènec
24 horas de luz artificial
1998

6.
Javier Peñafiel
Victimas
de diagnóstico
2006

7.
Julia Montilla
Un mundo basado
en la evidencia
2012

fa emmalaltir. La fatiga de ser un mateix (A. Ehrenberg) enfosqueix per a tots. Però el cansament no gaudeix de cap condició de dret. Des que la modernitat salvífica va considerar intolerable abandonar-nos a viure en un formiguer sense sentit, la cultura es va fer hospitalària per pal·liar-ho ⑤. Des d'aleshores, i davant l'inevitable increment de la fatiga, es va fer imprescindible organitzar el dispositiu necessari per garantir la producció i la rendibilitat. Els ressorts fonamentals d'aquest dispositiu són d'ordre discursiu i d'ordre farmacològic. En l'ordre del discurs, qualsevol disturbi ocasionat per l'automobilització és víctima de diagnòstic ⑥ fins a reconèixer-lo com una patologia susceptible de tractament. La depressió i les innombrables alteracions psíquiques conformen avui el vocabulari d'un gènere emergent de la nova literatura política. En l'ordre farmacològic, la indústria dels estimulants, somnífers i antidepressius ha aconseguit uns índexs de creixement proporcionals al benefici de l'autoexplotació massiva ⑦. És el manament econòmic derivat del rigor de la ciència, i així ho sosté de manera impecable la psiquiatria que s'enfronta a l'evidència del malestar: hem de retornar, després del tractament, a l'òrbita feliç de l'autoproducció.

La gestió farmacològica és fonamental per mantenir la suficient massa de força de treball en actiu. El sanejament i l'aparent curació de la fatiga induïda per l'automobilització estan investides per la mentida d'una necessitat ineludible. No importa que el tractament esdevingui crònic si això garanteix la rehabilitació de les habilitats creativoproductives que es consideren naturals en un subjecte lliure i somiador de si mateix. L'altíssim percentatge de població sotmesa a la ingesta quotidiana de píndoles es considera legítimament reparador per al benefici col·lectiu. Així com ningú no interpreta que sigui antinatural corregir els defectes de la visió mitjançant unes simples lents adaptades, tampoc no és il·lícit recuperar l'energia imaginativa i productiva mitjançant estimulants químics especialitzats per a cada suposat defecte del nostre engranatge mental.

La fatiga no és tolerada perquè no és admissible renunciar a qualsevol necessitat, objectiu o significat quan se't brinden totes les oportunitats. Davant aquesta negativa a

8.
Perejaume
Retaule
2001

9.
Samuel Beckett
Not I. 1972

10.
Iñaki Bonillas
*Der Stimmenimitator/
El imitador de voces*
2006

11.
Andrea Aguado
D.F.
2013-2014

la possibilitat d'exercir el cansament, s'imposa una primera reacció hercúlia: suportar totes les (auto)representacions del món a collibè (G. Didi-Huberman) ⁸. Amb l'aparença de restablir l'acció productiva, el dret a la fatiga aflora primer d'una manera paradoxal: mitjançant el mateix desgast fins a l'extenuació de totes les opcions d'acció. L'esgotat es reivindica, en primer lloc, com el que «esgota totes les possibilitats» (G. Deleuze), ja sigui per mitjà de l'excés de parla desarticulada que ja no ens defineix ⁹ o per mitjà de la multiplicació del text en un esdevenir infinit incapaç de tancar qualsevol significació ¹⁰. L'exigència d'hiperactivitat restableix la seva funció ordinària i converteix el pànic en la porta d'ingrés al desmesurat absolut. No es tracta d'una reedició de l'experiència sublim que obstrueix l'alè, sinó que continuem en actiu, probablement medicats, però ara d'una manera tan radical que la nostra acció esdevé irreconeixible: ja no significa res ni pot incorporar-se de manera productiva a cap conversa entre competidors ansiosos. A l'interior del pes de tot, ningú no pot distingir la diferència amb la qual suposadament ens singularitzem i amb la qual s'institueix el valor. El discurs inabastable no és atractiu; no construeix pauses de consum. Ningú no pot *perfilar-se* fent ús de tot; va contra les regles elementals de la distribució que sosté la mobilització general. Avui, al contrari del que suposàvem, la pulsio acumulativa adquireix el caràcter d'una resistència.

Per suportar el món sencer a collibè no cal un cos sa. Al contrari, el cos saludable, sotmès a la disciplina de l'exercici diari i l'embelliment, és precisament el cos semiòtic que funciona millor en la lògica de l'autoproducció. La il·lusió del bon cos és l'epicentre de la posteròtica del *selfie* que no requereix cap tocament. En lloc seu, el cos de l'esgotat és un cos literalment abocat sobre l'espai fins a extenuar-se, ocupant-lo per complet, suportant-lo tot sencer, fins als seus últims racons ¹¹. Per encarnar la voluntat de no aferrar-se a res, de no aturar-se a cap lloc que pogués emmarcar-nos, cal esgotar l'espai fins a devastar-lo. Si el capital és un procés flexible que alterna l'agenciamenent i l'alliberament de territoris per cultivar els seus guanys, la fatiga, per contra, és la dansa lenta de la terra cremada. Per això la fatiga, a diferència de la passivitat malenconiosa, suposa una performativitat. El cos també és la mesura i el primer camp de batalla per al gènere esgotat. Però així

12.
Bruce Nauman
Verso Recto
1996

13.
Eduardo Fukusima
*Como superar o
grande cansaço?*
2010

14.
Nedko Solakov
Therapies. 2010

15.
Carlos Pazos
Livre de Brouillon
1986-1991

16.
Alina Szapocznikow
Grand Tumeur III
1969

17.
Mladen Stilinović
Dictionary Pain
2011

com l'autoexplotació ens obliga a multiplicar i a renovar les nostres disfresses de manera persuasiva, el cos esgotat és, a més de cos tacat a cada impostura, un cos que taca amb el gest mínim de la seva acció malaltissa i compulsiva. No s'autoprodueix sinó que es repeteix i es reproduïx. El gest repetitiu i reiterat, de nou, apareix com a anòmal ¹². La repetició desatén la consigna de l'interès. Aparèixer sempre de la mateixa manera no és un aparèixer atractiu que estimuli l'intercanvi i la transacció simbòlica. El ball reiterat de l'esgotat és un cos que es balanceja sobre si mateix; és el cos d'un boig. Ningú no reconeix el motiu del seu moviment que, per pacífic i insignificant, esdevé sinistre ¹³. La fatiga exhibeix un cos quasi irreductible al diagnòstic. No es pot interpretar quan es mou, de la mateixa manera que desorienta quan, a l'altre extrem dels modes d'esgotament, es mostra incapaç.

Es desconeixen les causes de l'anomenada síndrome de fatiga crònica, amb la qual s'assenyala els cossos incapacitats. Només es determina que és una patologia estranya per ponderar l'estranyament que produeix en la lògica triomfant de la hiperacció. El vitalisme va néixer de l'esforç de l'esguerrat per normalitzar-se (P. Sloterdijk). És incompreensible una vida aturada en la seva incapacitat. El dolor és pura mandra per a la mitologia de la salut. El món de les oportunitats fins i tot regala la possibilitat de convertir la pròpia por a una vida empobrida en matèria productiva ¹⁴. Qualsevol pot edificar la seva identitat sobre les seves ruïnes i els seus desenganys; és un autoretrat atractiu si s'encerta la distància adequada entre l'irònic i el cínic ¹⁵. Però també hi ha un dolor que converteix la vida en el desafiament de viure-la en la seva impossibilitat (S. López Petit). La vida danyada per si mateixa, obligada a produir-se, no admet cap tractament que la sani sinó que, per contra, ha de despertar a la senda estreta del seu malestar. El dolor i el deteriorament del cos, lluny de contenir una paràlisi innòcua, poden representar una aturada faedora ¹⁶, un triomf ocasional contra la perversa proclamació de l'autogestor sobreexcitat i responsable del seu destí. És un dolor operatiu en la seva mateixa negativitat. Un dolor que, en produir una baixa, esborra les certeses, elimina el repertori que ens ofereixen per significar-nos i el reemplaça ocupant-ne el lloc ell mateix ¹⁷. Tota la matèria primera

que hauríem de combinar i recombinar per resoldre les nostres maneres fluctuants d'aparèixer queda reduïda al dolor estès del malestar.

Instal·lar la vida en el malestar no és una malaltia. És una manera d'estar *mal* ubicat a l'escenari que ens imposen. El malestar renega de qualsevol quefer acordat amb les premisses de la producció d'identitat. La fatiga ens amaga 18. En comptes d'obeir la consigna de l'autoexhibició, el malestar assenyala una modalitat d'ocultament, un èxode concebut com a sostracció activa. Res no és menys passiu que una fuga (P. Virno). La fatiga no és malenconia contemplativa. És una vaga de la vida que l'emancipa fugint de si mateixa. La fatiga és un desfer mitjançant tedi teràpia 19; l'acció possible que corregeix la nostra ineptitud per a la quietud completa. Quan la lògica de la producció ha penetrat en la vida per fer-la tota rendible, ja no és possible il·lusionar-se amb la suspensió del voler. La vida vol, encara que només vulgui desaparèixer. Quan cadascú de nosaltres s'ha convertit en l'eix de rotació del rendiment de si mateix 20, només queda l'opció de traïr la centralitat del subjecte i desplaçar-lo fora per mitjà de gestos radicals. Cal sotmetre la vida a la prova d'impossibles: fer el no-res o aixecar la mà contra un mateix (J. Améry) com a altres formes de (mal)estar; les úniques veritablement asimètriques davant la nostra omnipresència aclaparadora. La millor lluita és la que es fa sense esperança 21.

La manera de fer no-res només és factible mitjançant l'acceptació literal que, fins i tot això, podria no fer-se (H. Melville). No és que ja no puguem fer res, sinó que ens veiem obligats a refer-nos constantment. Som creadors d'una falsa autoedició que està condemnada a recombinar sempre el mateix. El repertori de receptes és ingent però limitat 22. El *vintage* és nou per garantir que ningú no aturi el procés. Fer no-res per combatre'ns com a força alienant és tan fràgil com deixar de fer segons allò prescrit quan tot està prescrit 23 o tan superficial com reduir l'acció al desplaçament subtil d'allò que, en comptes de patir la inquietud permanent, ja semblava aturat 24.

La minúscula possibilitat de fer el no-res es distingeix de la producció en la mesura que pertany a un temps llarg, aliè a la immediatesa del balanç de resultats i capaç de diluir els

18.
Sinéad Spelman
Back drawings
2013

19.
Javier Peñafiel
Victimas de señalética
2015

20.
Marcel Duchamp
Rotoreliefs
1965

21.
El Presentiment
Núm. 42
2015

22.
William Kentridge
No, It Is
2012

23.
Xavier Arenós
Construir el mueble moderno. Antimodulor #2
2015

24.
Pepe Espaliú
Sin título
1990

25.
João Onofre
Untitled (n'en finit plus)
2010-2011

26.
Gina Pane
Psyche. 1974

27.
Sam Taylor-Wood
Soliloquy. 1999

actes fora de la lògica del consum i l'eficàcia 25. Aquesta altra dimensió del temps és també l'horitzó que permet ferir la vida per pensar-la més enllà de si mateixa. Si és legítim redefinir la violència per salvaguardar-nos, podem aplicar-la sobre nosaltres mateixos 26 com a mitjà radical per destituir-nos. No es tracta d'una vulgar aniquilació, sinó de l'extinció de la nostra força alienant. En la longitud estranya d'aquest altre temps no despunta la mort, sinó un espai ignot que somnia retornar la vida al cos jacent 27.

Indisposición general

Ensayo sobre la fatiga

Martí Peran

Así como el capitalismo industrial producía mercancía con valor de cambio y el capitalismo postfordista se orientó hacia la producción de subjetividad, hoy la plusvalía se concentra en la autoproducción de identidad. Se ha impuesto la lógica del sujeto de la autoexplotación, ocupado en sí mismo a tiempo completo. La retórica de la emprendeduría y la publicidad ideologizada son inequívocas al respecto: *Do it Yourself; I am What I am*. Esta nueva consigna productiva –hazte a ti mismo– provoca una generalizada hiperactividad nerviosa. A cada momento nos encontramos bajo la obligación de tomar infinitas pequeñas decisiones en todos los ámbitos (laboral, emocional, social...) que supuestamente nos consignan y nos dispensan visibilidad, pero que se han convertido ya en la nueva fuerza del trabajo: no clausuran nada y garantizan el beneficio generado por la acción constante de la in-quietud. El sujeto se ha confundido con el movimiento incesante de su propia alienación.

La vida hiperactiva es el paradigma de la pobreza de experiencia, dado que conlleva un excedente deficitario: tenemos muchas experiencias pero casi todas son banales. *I Like*. La consecuencia de ello ha sido reconocida bajo diferentes enunciados:

vida desnuda (G. Agamben), *vida dañada* (S. López Petit), *agotamiento* (P. Pál Pelbart), *sociedad del cansancio* (B. Ch. Han), *corrosión del carácter* (R. Sennett), *fábrica de infelicidad* (F. Berardi), *sociedad depresiva* (A. Ehrenberg). La fatiga y el dolor provocados por la autoexplotación son, así, inevitables. La consecuencia automática de esta Indisposición General es la sociedad medicalizada con la intención de restablecer la productividad. Pero la fatiga, en lugar de representar una condición patológica que debe ser corregida a fin de volver a la espiral insensata de la producción, también puede representar la ocasión para el despertar de la conciencia; el punto de inflexión a partir del cual se inicia un proceso emancipatorio. La fatiga es el instante de detención y pausa, el momento del «cansancio capaz» (P. Handke) con el que empezar el sabotaje. La fatiga se convierte, así –en calidad de revolución molecular–, en el inicio de una huelga que politiza el malestar.

Si en el ámbito de la ingeniería la fatiga designa la disminución de la resistencia de los materiales sometidos a un esfuerzo repetido, en la esfera de la ingeniería social la fatiga puede representar «la reivindicación agotada del cuerpo individual que reclama el derecho al descanso social» (R. Barthes). Con la fatiga, la hiperactividad muda en mera producción de detención. En la negativa a la producción que sugiere la fatiga se abre el principio

liberador de la des-educación y la des-programación. En la aparente neutralidad de la fatiga descansa la promesa, quieta, de toda la diversidad posible. Este elogio de la fatiga, emparentado con las apologías de la pereza, del anonimato, de la desaparición y de la inacción, sin embargo, instala la fatiga en el horizonte de la experiencia contemporánea en una posición que trasciende la que tiempo atrás ocupó la melancolía, la ciencia peor traducida.

Ahora bien, ¿cómo convertir este argumento en una exposición? ¿Cómo articular una situación capaz de ordenar estéticamente estos contenidos? ¿Es necesario formalizar este cansancio? Estos pequeños retos, propios de un campo disciplinar cada día más empobrecido, ¿no conllevan la pregunta de por qué hacer una exposición? Frente a estos inconvenientes, renunciamos a *ilustrar* un ideario y a *exponer* un discurso que no anhela en absoluto adeptos incondicionales. Y aun así, ¿esto no supone un mero *I don't like* que reingresa en la espiral de nuestra movilización? Incluso todas las modalidades de lo blanco y silencioso fueron banalizadas. Nos queda apenas la opción de elaborar un Índice, una colección de rastros y marcas que señalan hacia el secreto que yace en el interior de todas las vidas.

1.
Marcellvs
Toga
2011

Hablamos para una minoría con vocación mayoritaria. Y no por la rareza de nuestro argumento sino por la simple razón de que no pertenecemos al lumpen que ha de ocuparse, todavía, de la producción de mercancías o que, en el peor de los casos, son excluidos de toda acción productiva y han de ocupar sus vidas en la mera supervivencia. Esta verdadera mayoría ya ha sido definitivamente abandonada. Hablamos desde el grueso minoritario, regulado para que sea suficiente y estable, que contribuye al flujo del capital y a la renovación de las formas de producción.

Hablamos para quienes siempre es domingo en la peor de sus acepciones: tiempo vacío que nos obliga a rellenarlo mediante decisiones aparentemente libres que, si se resuelven adecuadamente, nos complacen y nos re-constituyen. Pero este domingo crónico ya no nos pertenece. Hablamos para quienes, en realidad, nunca disponemos de tiempo libre puesto que diariamente estamos sometidos a la obligación de ejercer esa supuesta libertad de actos para la autorrealización. Y no hay descanso. No puede haberlo. La máquina egocéntrica no puede detenerse: haces de colores vivos en movimiento continuo sin exterioridad ❶ se suceden en el espacio de la conexión perpetua.

El trabajo tradicional desapareció en beneficio de esta nueva ocupación, capaz de traducirse en innumerables y variopintos pequeños actos, ante todo, mediante el ejercicio expandido de las «pasiones mediáticas» de la charla y la curiosidad (P. Virno). La acción (pseudo)comunicativa a través de los dispositivos tecnológicos o el despliegue de una curiosidad hambrienta de nada, han camuflado la alienación en algo supuestamente constituyente. La posibilidad de ocuparse constantemente en nosotros mismos, tomando la palabra en la esfera hiperreal y consumiendo toda suerte de productos ociosos, es lo que, en realidad, nos hace productivos. Somos, gravitando desorientados alrededor de nuestro vacío, la nueva fuerza productiva. Declaración de guerra contra el mundo para tomar posición a diario. Seguimos sin rechistar las reglas del juego. Este domingo eterno será provechoso. Haced lo que queráis; decid lo que os plazca. La promesa de la autorrealización y la exigencia de una visibilidad organizan la movilización del deseo hasta convertirlo en trabajo. Así crecen las circunferencias del yo, como una indiferente mancha regular, desde lo más íntimo hasta nuestra identidad institucional ❷, generando por igual

2.
Erick Beltrán
I am What I am
2015

3.
Mounir Fatmi
Sans Histoire
2007

suculentos beneficios. Cada gesto digital genera plusvalía. La nueva norma ha calado y ya somos empresarios de nuestra propia fuerza de trabajo obcecados en emprendernos como proyecto. Todos contra todos en la emboscada de una vida propia. Aquello que parecía ajeno al tiempo alienante y que creíamos que conformaba nuestra vida auténtica –ocuparnos de nosotros– se ha puesto entero a trabajar, y a tiempo completo. Cada emprendedor es una molécula movilizada del capital entre una multitud de otras moléculas en competencia recíproca. Las consignas guerreras están inscritas en cada obstáculo que ha de sortearse ③ para alcanzar el único y axiomático objetivo de la (bio/post)política: constrúyete a ti mismo y hazlo por ti mismo.

El resultado de esta hiperactividad ensimismada es, en primera instancia, la traducción de la vida en la fenomenología de un estado de nervios. En segundo lugar, una vez que la ocupación permanente que promete y pospone felicidad deviene insoportable, adviene la fatiga y la detención obligada. Por último, para restablecer el orden, aparece el diagnóstico dictado por una sociedad terapéutica que facilita el dopaje necesario para reingresar a la lógica productiva.

La sobreabundancia de medios y maneras para emprendernos abre un espacio de permanente excitación. La potencia tecnológica multiplica los foros donde acometer un modo de aparición. Nuestros *amigos* se multiplican proporcionalmente a nuestra capacidad de (auto) producción; pero la tarea ha de consumarse en el interior de un eterno retorno de lo mismo; a cada jornada y otra vez. La cadena de montaje no fue jubilada sino que, por el contrario, permanece conectada a tiempo completo para garantizarnos la posibilidad de aparecer y re-aparecer. Para que esta insaciable demanda pueda satisfacerse es imprescindible cultivar una creatividad ingente, con licencia para la copia y el reciclaje. No importa que la autoproducción sea postproducida si mantiene verosímiles atisbos de originalidad. Este es el orden de las cosas, excitado y exigente, para el nuevo cognitariado (Bifo). Todo parece benévolo y, sin embargo, a pesar de la constancia de esta actividad nerviosa, cada cual «sabe de sí que no es él mismo» (Tiqqun). El bucle que parecía interminable alcanza el punto del colapso estímulo y de válvulas cansadas ④.

4.
Javier Peñafiel
Víctimas de señalética
2015

5.
Domènec
24 horas de luz artificial
1998

6.
Javier Peñafiel
Víctimas de diagnóstico
2006

7.
Julia Montilla
Un mundo basado en la evidencia
2012

La autoexigencia que, a pesar de su enorme creatividad, no puede detenerse en ninguna representación es agotadora y nos enferma. La fatiga de ser uno mismo (A. Ehrenberg) anochece para todos. Pero el cansancio no disfruta de ninguna condición de derecho. Desde que la modernidad salvífica consideró intolerable abandonarnos a vivir en un hormiguero sin sentido, la cultura se hizo hospitalaria para paliarlo ⑤. Desde entonces y frente al inevitable incremento de fatiga, se hizo imprescindible organizar el dispositivo necesario que garantice la producción y la rentabilidad. Los resortes fundamentales de este dispositivo son de orden discursivo y de orden farmacológico. En el orden del discurso, cualquier disturbio ocasionado por la automovilización es víctima de diagnóstico ⑥ hasta reconocerlo como una patología susceptible de tratamiento. La depresión y las innumerables alteraciones psíquicas conforman hoy el vocabulario de un emergente género de la nueva literatura política. En el orden farmacológico, la industria de los estimulantes, somníferos y antidepresivos ha logrado unos índices de crecimiento proporcionales al beneficio de la autoexplotación masiva ⑦. Es el mandamiento económico derivado del rigor de la ciencia y así lo sostiene de manera impecable la psiquiatría que se enfrenta a la evidencia del malestar: debemos regresar, tras el tratamiento, a la órbita feliz de la autoproduktividad.

La gestión farmacológica es fundamental para mantener en activo la suficiente masa de fuerza de trabajo en activo. El saneamiento y la aparente curación de la fatiga inducida por la automovilización está investida por el embuste de una necesidad ineludible. No importa que se cronifique el tratamiento si esto garantiza la rehabilitación de las habilidades creativo-productivas que se consideran naturales en un sujeto libre y ensoñador de sí mismo. El altísimo porcentaje de población sometida a la ingesta cotidiana de píldoras se considera legítimamente reparador para el beneficio colectivo. Así como nadie interpreta como antinatural corregir los defectos de la visión mediante unas simples lentes adaptadas, tampoco es ilícito recuperar la energía imaginativa y productiva mediante estimulantes químicos especializados para cada supuesto defecto de nuestro engranaje mental.

La fatiga no es tolerada porque no es admisible renunciar a toda necesidad, objetivo o significado cuando se te

8.
Perejaume
Retaule
2001

9.
Samuel Beckett
Not I. 1972

10.
Iñaki Bonillas
*Der Stimmenimitator/
El imitador de voces*
2006

11.
Andrea Aguado
D.F.
2013-2014

brindan todas las oportunidades. Frente a esta negativa a la posibilidad de ejercer el cansancio se impone una primera reacción hercúlea: soportar todas las (auto)representaciones del mundo a cuestas (G. Didi-Huberman) ⁸. Con la apariencia de restablecer la acción productiva, el derecho a la fatiga se asoma primero de un modo paradójico: mediante el mismo desgaste hasta la extenuación de todas las opciones de acción. El agotado se reivindica, en primer lugar, como aquel que «agota todas las posibilidades» (G. Deleuze), ya sea mediante el exceso de habla desarticulado que ya no nos define ⁹ o bien mediante la multiplicación del texto en un devenir infinito incapaz de cerrar cualquier significación ¹⁰. La exigencia de hiperactividad revierte, así, su función ordinaria y convierte el pánico en la puerta de ingreso a lo desmedido absoluto. No se trata de una redición de la experiencia sublime que obstruye el aliento, sino que continuamos en activo, probablemente medicados, pero ahora de un modo tan radical que nuestra acción deviene irreconocible, ya no significa nada ni puede incorporarse de forma productiva a ninguna conversación entre competidores ansiosos. En el interior del peso de todo nadie puede distinguir la diferencia con la que supuestamente nos singularizamos y con la que se instituye el valor. El discurso inabarcable no es atractivo; no construye pausas de consumo. Nadie puede *perfilarse* usando todo; va contra las reglas elementales de la distribución que sostiene la movilización general. Hoy, al contrario de lo que suponíamos, la pulsión acumulativa adquiere el carácter de una resistencia.

Para soportar el mundo entero a cuestas no es menester un cuerpo sano. Al contrario, el cuerpo saludable, disciplinado al ejercicio diario y al embellecimiento, es precisamente el cuerpo semiótico que mejor funciona en la lógica de la autoproducción. La ilusión del buen cuerpo es el epicentro de la posterótica del *selfie* que no requiere de ningún tocamiento. En su lugar, el cuerpo del agotado es un cuerpo literalmente volcado sobre el espacio hasta extenuarse, ocupándolo por completo, soportándolo entero, hasta sus últimos rincones ¹¹. Para encarnar la voluntad de no aferrarse a nada, de no detenerse en ningún lugar que pudiera enmarcarnos, hay que agotar el espacio hasta devastarlo. Si el capital es un proceso flexible que alterna el agenciamiento y la liberación de territorios para cultivar sus ganancias, la fatiga, por el contrario, es la danza lenta de la tierra quemada. De ahí que la

12.
Bruce Nauman
Verso Recto
1996

13.
Eduardo Fukusima
*Como superar o
grande cansaço?*
2010

14.
Nedko Solakov
Therapies. 2010

15.
Carlos Pazos
Livre de Brouillon
1986-1991

16.
Alina Szapocznikow
Grand Tumeur III
1969

fatiga, a diferencia de la pasividad melancólica, suponga una performatividad. El cuerpo también es la medida y el primer campo de batalla para el género agotado. Pero así como la autoexplotación nos obliga a multiplicar y a renovar nuestros disfraces de forma persuasiva, el cuerpo agotado es, además de cuerpo manchado a cada impostura, un cuerpo que mancha con el gesto mínimo de su acción enfermiza y compulsiva. No se autoproduce sino que se repite y se reproduce. El gesto repetitivo y reiterado, de nuevo, aparece como anómalo ¹².

La repetición desoye la consigna del interés. Aparecer siempre del mismo modo no es un aparecer atractivo que estimule el intercambio y la transacción simbólica. El baile reiterado del agotado es un cuerpo que se balancea sobre sí mismo; es el cuerpo de un loco. Nadie reconoce el motivo de su movimiento, que por pacífico e insignificante se hace siniestro ¹³. La fatiga exhibe un cuerpo casi irreductible al diagnóstico. No puede interpretarse cuando se mueve del mismo modo que desorienta cuando, en el otro extremo de los modos del agotamiento, se muestra incapaz.

Se desconocen las causas del denominado *síndrome de fatiga crónica* con el que se señala a los cuerpos incapacitados. Solo se determina que es una patología extraña para ponderar el extrañamiento que produce en la lógica triunfante de la hiperacción. El vitalismo nació del esfuerzo del lisiado por normalizarse (P. Sloterdijk). Es incomprendible una vida detenida en su incapacidad. El dolor es una mera pereza para la mitología de la salud. El mundo de las oportunidades incluso regala la posibilidad de convertir el propio miedo a una vida empobrecida en materia productiva ¹⁴. Cualquiera puede edificar su identidad sobre sus ruinas y desengaños; es un autorretrato atractivo si se acierta la distancia adecuada entre lo irónico y lo cínico ¹⁵. Pero también existe un dolor que convierte la vida en el desafío de vivirla en su propia imposibilidad (S. López Petit). La vida dañada por sí misma, obligada a producirse, no admite ningún tratamiento que la sane sino que, por el contrario, debe despertar en la senda estrecha de su propio malestar. El dolor y el deterioro del cuerpo, lejos de encerrar una parálisis inocua, puede representar una detención hacedora ¹⁶, un ocasional triunfo contra la perversa proclamación del autogestor

17.
Mladen Stilinović
Dictionary Pain
2011

sobreexcitado y responsable de su destino. Es un dolor operativo en su propia negatividad. Un dolor que, al causar una baja, borra las certidumbres, elimina el repertorio que nos ofrecen para significarnos y lo reemplaza ocupando él mismo su lugar 17. Toda la materia prima que habríamos de combinar y recombinar para resolver nuestros modos fluctuantes de aparecer, queda reducida al dolor extendido del malestar.

18.
Sinéad Spelman
Back drawings
2013

Instalar la vida en el malestar no es una enfermedad. Es un modo de *estar mal* ubicado en el escenario que nos imponen. El malestar reniega de quehacer alguno acordado con las premisas de la producción de identidad. La fatiga nos amaga 18. En lugar de obedecer a la consigna de la autoexhibición, el malestar señala una modalidad de ocultamiento, un éxodo concebido como sustracción activa. Nada es menos pasivo que una fuga (P. Virno). La fatiga no es melancolía contemplativa. Es una huelga de la vida que la emancipa huyendo de sí misma. La fatiga es un deshacer mediante tedioterapia 19; la acción posible que corrige nuestra ineptitud para la quietud completa. Cuando la lógica de la producción ha penetrado en la vida para hacerla toda rentable, ya no es posible ilusionarse con la suspensión del querer. La vida quiere, aunque solo quiera desaparecer. Cuando cada uno de nosotros se ha convertido en el eje de rotación del rendimiento de sí mismo 20 solo queda la opción de traicionar la centralidad del sujeto y desplazarlo afuera mediante gestos radicales. Es necesario someter la vida a la prueba de imposibles: hacer la nada o levantar la mano contra uno mismo (J. Améry) como otros modos de (mal)estar; los únicos verdaderamente asimétricos frente a nuestra propia omnipresencia aplastante. La mejor lucha es la que se hace sin esperanza 21.

19.
Javier Peñafiel
Victimas de señalética
2015

20.
Marcel Duchamp
Rotoreliefs
1965

21.
El Pressentiment
Núm. 42
2015

22.
William Kentridge
No, It Is
2012

23.
Xavier Arenós
Construir el mueble moderno. Antimodulor #2
2015

El modo de hacer nada solo es factible mediante la aceptación literal de que, incluso esto, podría no hacerse (H. Melville). No es que ya no podamos hacer nada sino que nos vemos obligados a rehacernos constantemente. Somos creadores de una falsa autoedición que está condenada a recombinar siempre lo mismo. El repertorio de recetas es ingente pero limitado 22. Lo *vintage* es nuevo para garantizar que nadie detenga el proceso. Hacer nada para combatirnos como fuerza alienante es tan frágil como dejar de hacer según lo prescrito cuando todo está prescrito 23

24.
Pepe Espaliú
Sin título
1990

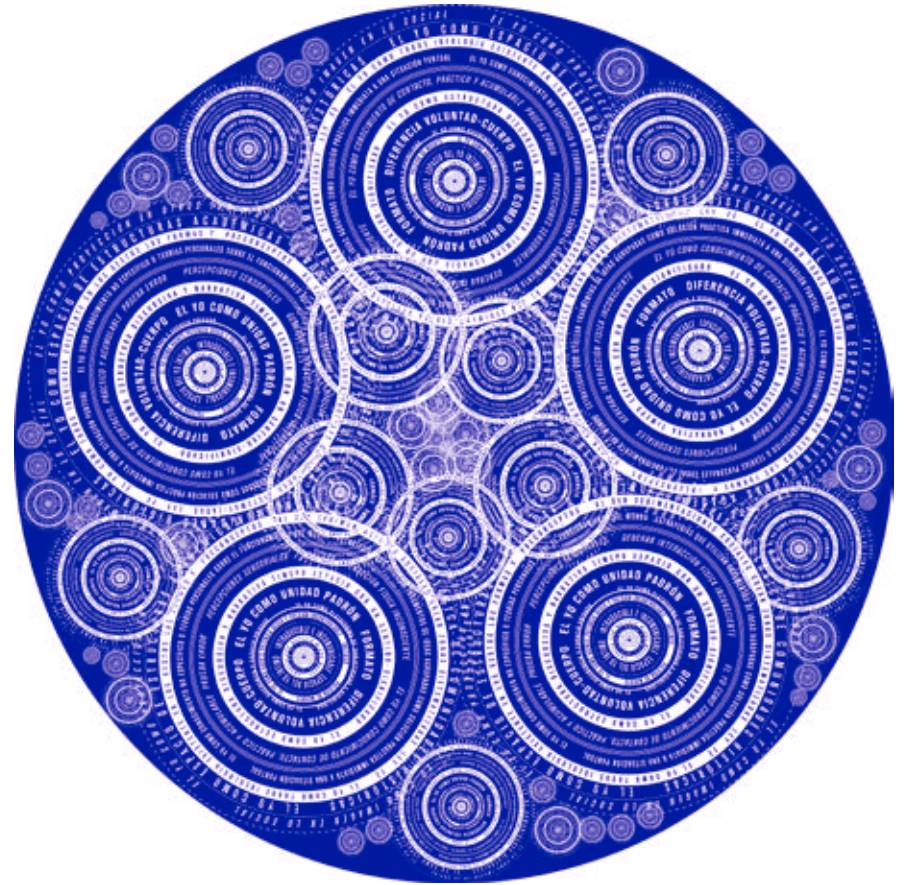
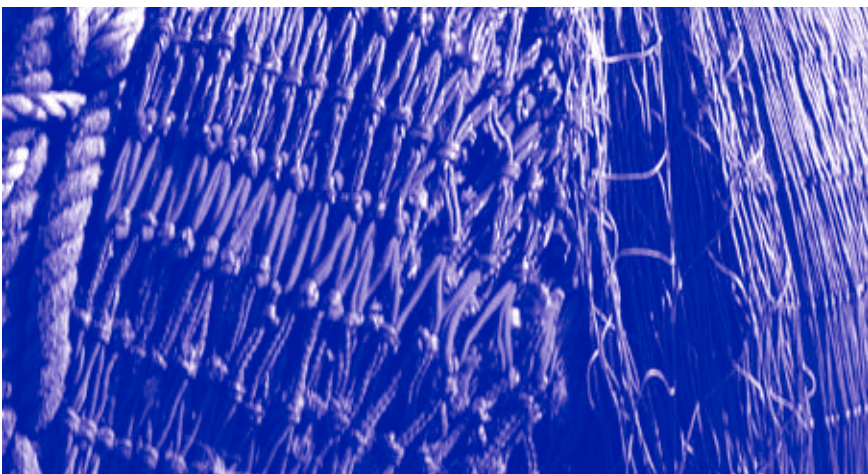
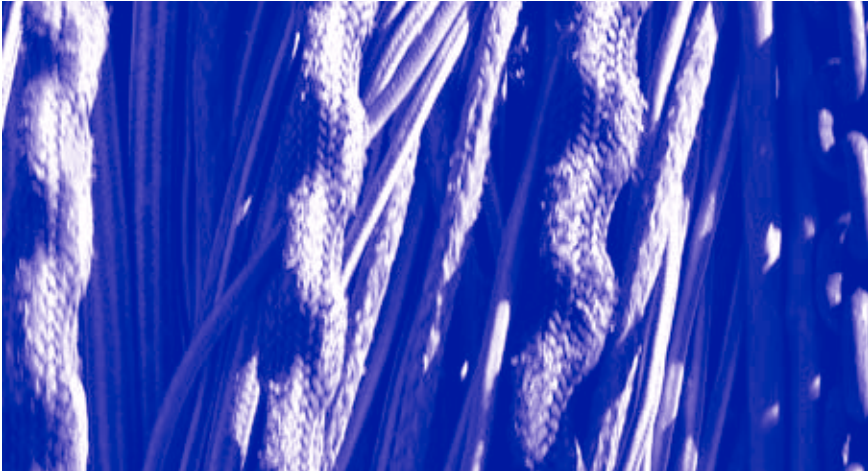
o tan somero como reducir la acción al sutil desplazamiento de aquello que, en lugar de sufrir la permanente inquietud, ya parecía detenido 24.

25.
João Onofre
Untitled (n'en finit plus)
2010-2011

La minúscula posibilidad de hacer la nada se distingue de la producción en la medida que pertenece a un tiempo largo, ajeno a la inmediatez del balance de resultados y capaz de diluir los actos fuera de la lógica del consumo y la eficacia 25. Esta otra dimensión del tiempo es también el horizonte que permite herir la vida para pensarla más allá de sí misma. Si es legítimo redefinir la violencia para salvaguardarnos, esta puede aplicarse sobre uno mismo 26 como medio radical para destituirnos. No se trata de una vulgar aniquilación sino de la extinción de nuestra fuerza alienante. En la longitud extraña de este otro tiempo no amanece la muerte, sino un espacio ignoto que sueña devolver la vida al cuerpo yacente 27.

26.
Gina Pane
Psyche. 1974

27.
Sam Taylor-Wood
Soliloquy. 1999

3 Mounir Fatmi. *Sans Histoire*. 2007

Obstacles hípics amb cites del cèlebre text «L'Art de la Guerra» de Sun Tzu, un tractat de tàctica militar que avui s'utilitza per instruir-nos en la competitivitat.

4 Javier Peñafiel. *Víctimas de señalética*. 2015

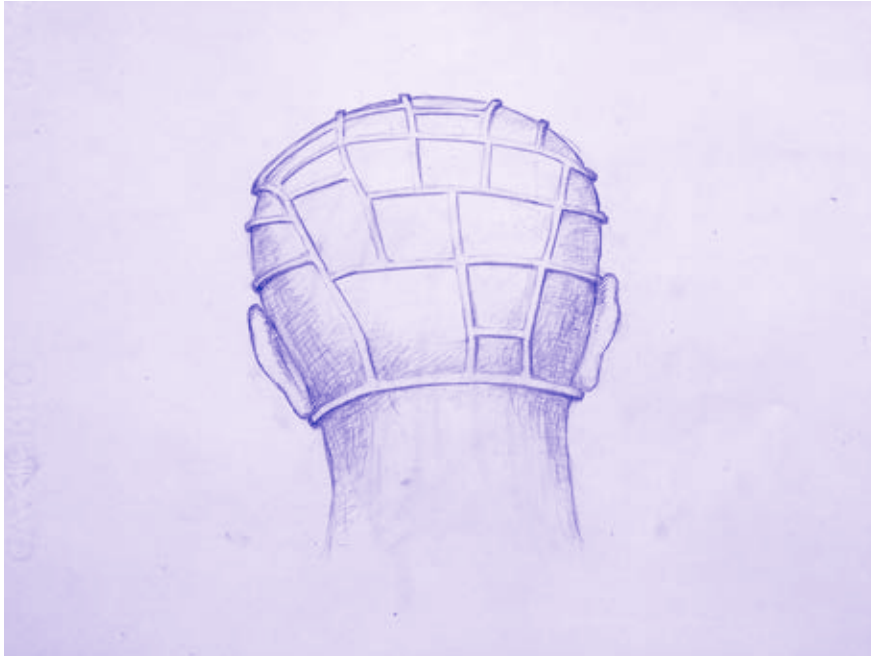
5 Domènec. *24 hores de llum artificial*. 1998

Reproducció a mida real d'una habitació de l'hospital antituberculós de Paimio, Finlàndia (Alvar Aalto, 1929-1933) transformada en una gran maqueta, sense finestres i amb tots els elements convertits en escultures monocromes alienes a la seva funció original.

6 Javier Peñafiel. *Víctimas de diagnóstico (diagnóstico plural)*. 2006

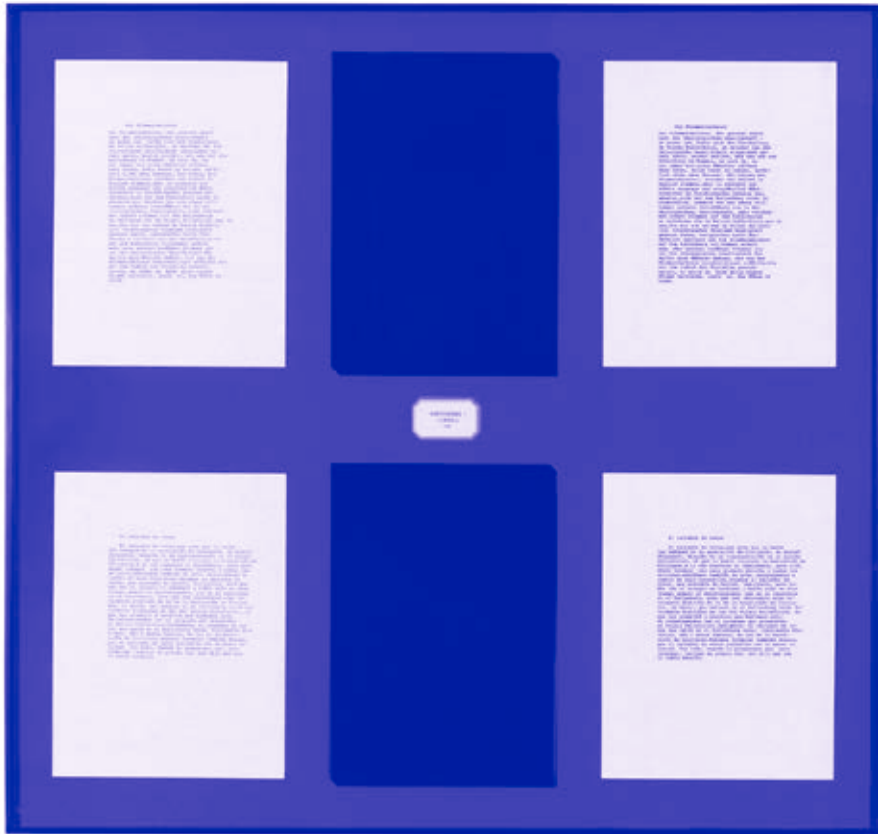

8 Perejaume. *Retaule*. 2001

9 Samuel Beckett. *Not I*. 1972

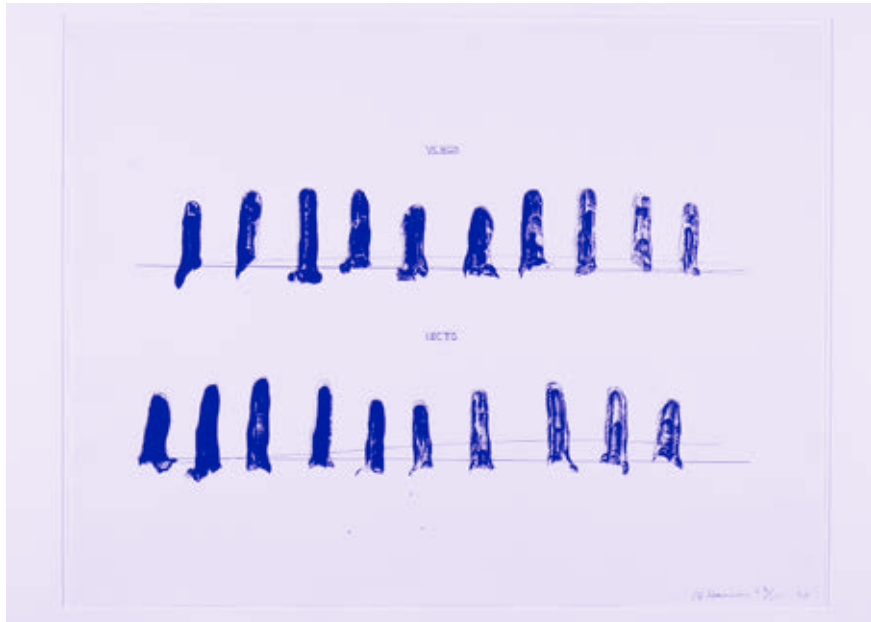
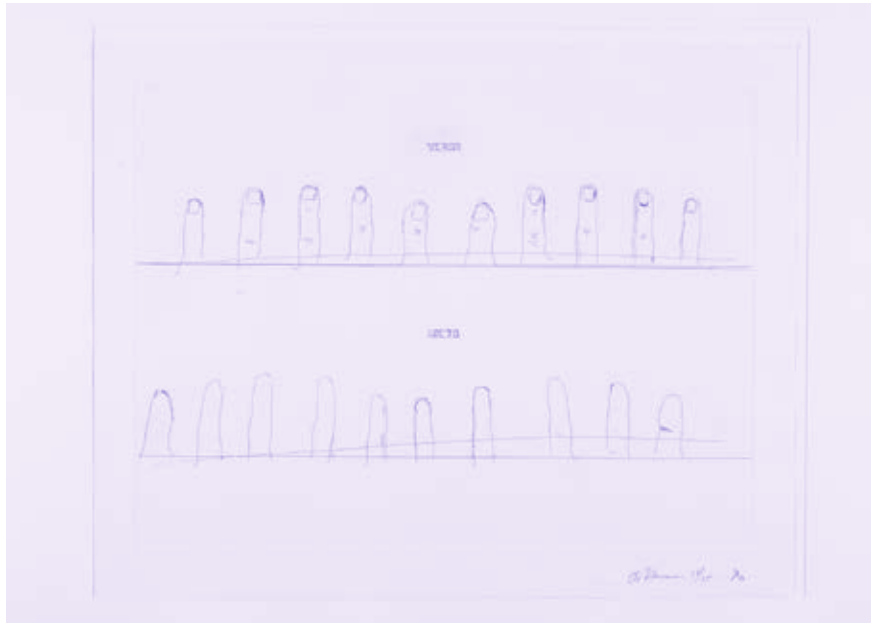
10 Iñaki Bonillas. *Der Stimmenimitator/El imitador de voces*. 2006

Els copistes de la Plaza Santa Domingo de la Ciutat de Mèxic transcriuen fins a setze còpies d'un fragment del text homònim de Thomas Bernhard.

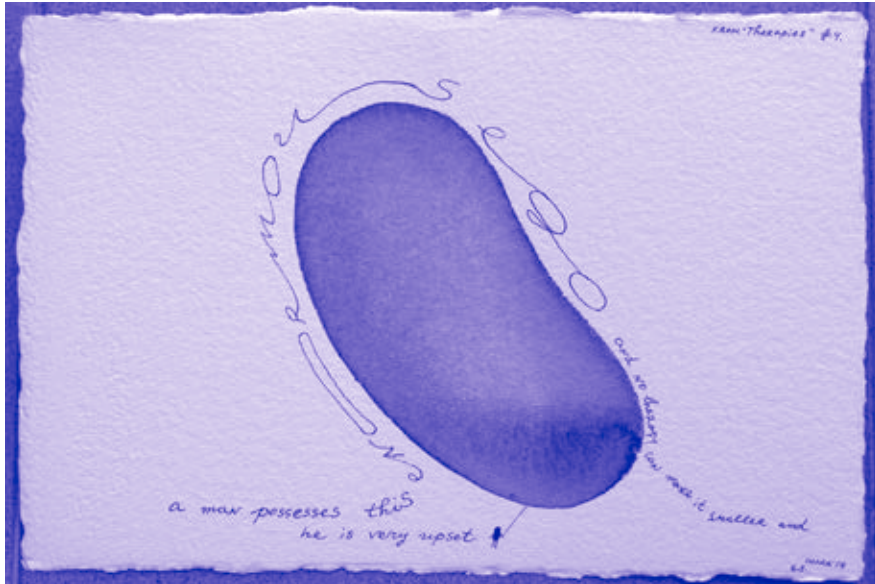
11 Andrea Aguado. *D.F.* 2013-2014

Reproducció a mà alçada a escala 1:1 del mapa de la Ciutat de Mèxic seguint el model de la Guia Roji de 2013. Detall.

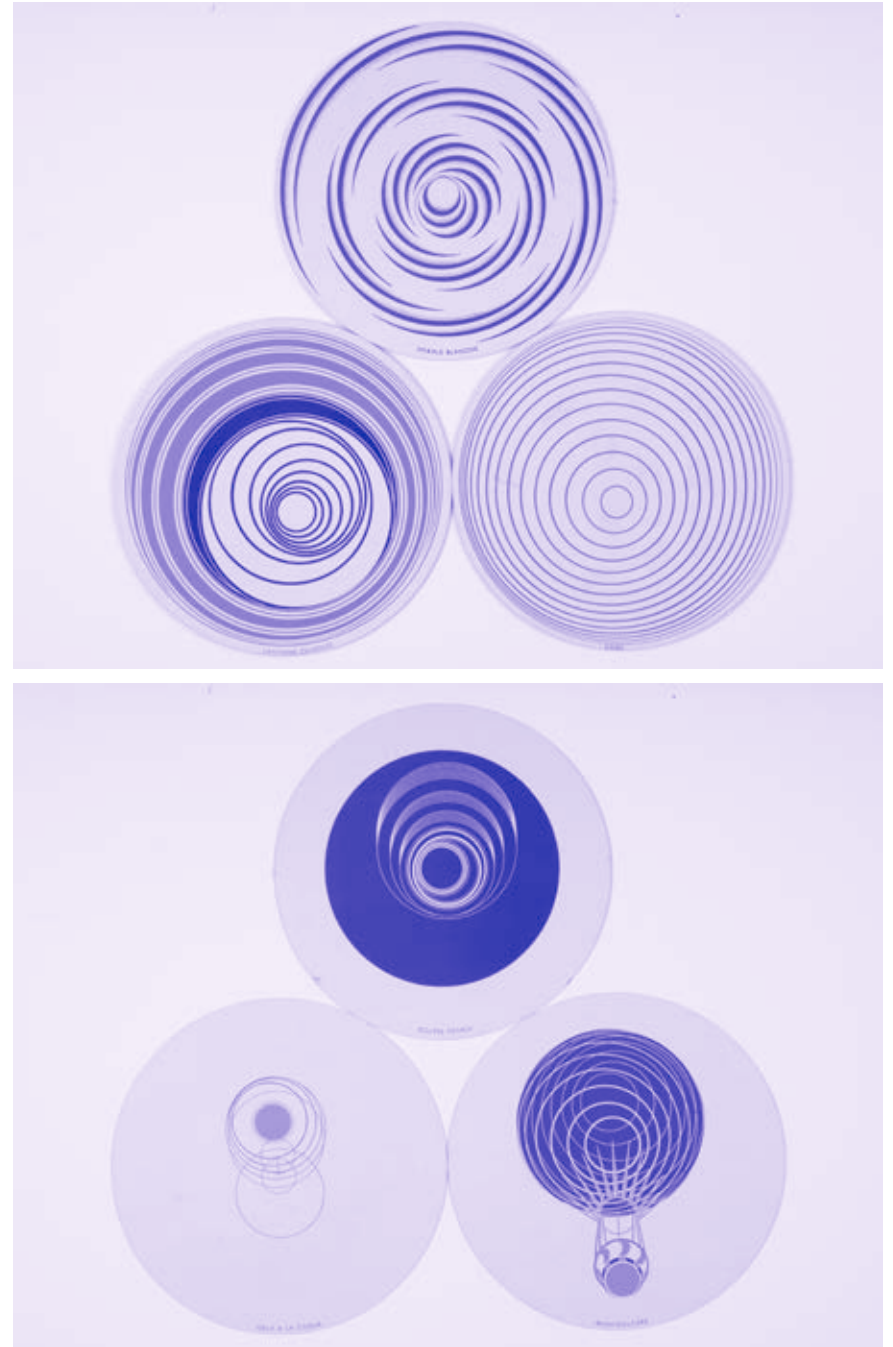
12 Bruce Nauman
Verso Recto. 1996
Verso Recto (Estat I). 1998

13 Eduardo Fukusima. *Como superar o grande cansaço?* 2010

LA MILLOR LLUITA ÉS LA QUE ES FA SENSE ESPERANÇA

COPIA I DISTRIBUEIX

EL PRESSENTIMENT

N.42

www.elpresentiment.net

03.03.2015

22 William Kentridge. NO, IT IS. 2012

Frame del vídeo Practical Enquiries

Frame del vídeo The Anatomy of Melancholy

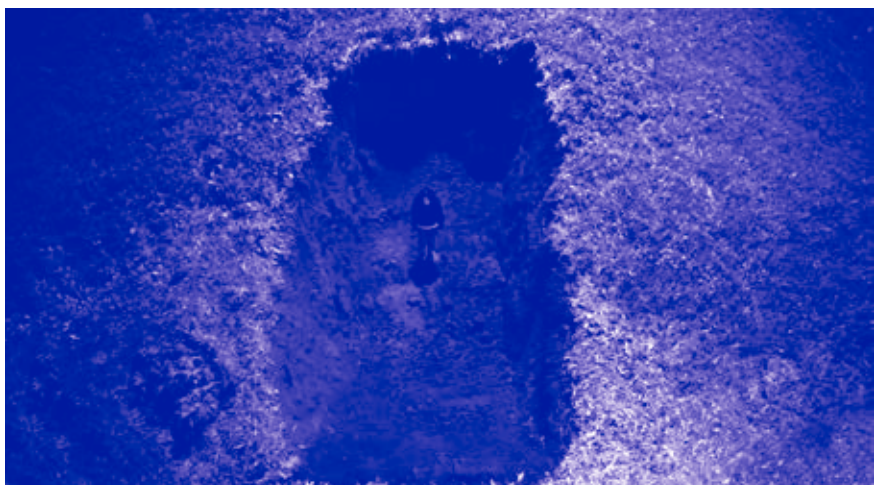

23 Xavier Arenós. *Construir el mueble moderno. Antimodular #2*, 2015

El *Modular* de le Corbusier garantia l'harmonia entre les edificacions, el mobiliari i les persones. De primer tenia una alçada de 1,75 cm que després es va incrementar fins a 1,83 cm. A l'imaginari de Le Corbusier no hi ha marge per a altres ajustaments antropomòrfics. Seguint les instruccions d'un famós manual, ara es construeixen fins a nou cadires exceptuant la que hauria de respectar les mesures del *Modular*.

24 Pepe Espaliú. *Sense Títol*, 1990

perfeccionando
muerte

Índex

1

Marcellvs

Toga. 2011

Vídeo, 15'

Fotografia: ©Marcellvs i carlier | gebauer

2

Erick Beltrán

I am What I am. 2015

Vinil de cinc metres de diàmetre

3

Mounir Fatmi

Sans Histoire. 2007

Obstacles hípics. 400 cm c/u.

Als obstacles es reproduïen diferents cites del cèl.lebre text L'Art de la Guerra de Sun Tzu, un tractat de tàctica militar que avui s'utilitza per a instruir-nos en la competitivitat

Fotografia: @Roberto Ruiz. Cortesia ADN Galeria

4

Javier Peñafiel

Victimas de señalética. 2015

Grupo de pancartas.

Tinta sobre poliéster.

Base de celulosa y látex.

5

Domènec

24 horas de llum artificial. 1998

3,45x3,80x5,95 cm

Reproducció a mida real d'una habitació de l'hospital antituberculós de Paimio, Finlàndia (Alvar Aalto, 1929-1933), transformada en una gran maqueta, sense finestres i amb tots els elements convertits en escultures monocromes alienes a la seva funció original.

6

Javier Peñafiel

Victimas de diagnóstico (diagnóstico plural). 2006

Vídeo, 3'27"

7

Julia Montilla

Un mundo basado en la evidencia. 2012

Taula. Maqueta d'una ciutat construïda amb blisters de diferents psicofàrmacs.

8

Perejaume

Retaula. 2001

Llapis sobre paper, 30x42 cm

Fotografia: Cortesia Galeria Joan Prats

9

Samuel Beckett

Not I. 1972

Vídeo monocal, b/n i color, so, 38'. Col·lecció MACBA.

Fundació MACBA

10

Iñaki Bonillas

Der Stimmenimitator/

El imitador de voces. 2006

Políptic de vuit peces

87x77 cm c/u. Col·lecció MUSAC.

Els copistes de la Plaza Santa Domingo, a Ciutat de Mèxic, transcriuen fins a setze còpies d'un fragment del text homònim de Thomas Bernhard.

Fotografia: ©Iñaki Bonillas. Cortesia MUSAC

11

Andrea Aguado

D.F. 2013-2014

Boligraf sobre paper
6 làmines, 80x60 cm c/u

Reproducció a mà alçada i a escala 1:1 del mapa de Ciutat de Mèxic seguint el model de la Guia Roji del 2013.

12

Bruce Nauman

Verso Recto. 1996

Aiguafort a tinta sobre paper
54x68 cm. Col·lecció MACBA.
Fundació MACBA

Verso Recto (Estat I). 1998

Litoserigrafia sobre paper
56x72 cm. Col·lecció MACBA.
Fundació MACBA

Fotografia: ©Pep Herrero. Cortesia MACBA. Museu d'Art Contemporani de Barcelona

13

Eduardo Fukusima

Como superar o grande cansaço?. 2010

Vídeo, 23'42"

14

Nedko Solakov

Therapies. 2010

Sèrie de set dibuixos aquarel·la sobre paper, 19x28 cm c/u

Galleria Continua, San Gimignano/Beijing/Les Moulins

Fotografia: ©Dimitar Solakov i Irena Ashikova. Cortesia de Galleria Continua, San Gimignano/Beijing/Les Moulins

15

Carlos Pazos. Livre

de Brouillon. 1986-1991

24 dibuixos-collage

29,6x20,5 cm c/u

16

Alina Szapocznikow

Grand Tumeur III. 1969

Matèria plàstica. 43x95x83 cm.

Col·lecció MUSEION Foundation. Museum of modern and contemporary art Bolzano

Fotografia: ©Ivo Corrà. Cortesia MUSEION Foundation. Museum of modern and contemporary art Bolzano

17

Mladen Stilinović

Dictionary Pain. 2011

Fragment de la instal·lació original de 449 pàgines manipulades amb temp. 21x14,5 c/u.

I have no time. 2006

Llibre d'artista. 16,8x 12,5 cm

Artist at work. 1978

7 fotografies 18 x13 cm

18

Sinéad Spelman

12 dibuixos de la sèrie "Lump"
2009-2015, Tinta damunt paper,
21 x15 cm

14 dibuixos de la sèrie "The Back"
2013, Tinta damunt paper,
21 x15 cm

6 dibuixos de la sèrie "knots"
2015, Tinta damunt paper,
24 x19 cm

19

Javier Peñafiel

Victimas de señalética 2015

Grup de pancartes. Tinta sobre poliéster. Base de cel·lulosa i látex

20

Marcel Duchamp

Rotoreliefs. 1965

Màquina i sis discs de cartolina.
12,5x37,5x37,5 cm

Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Dipòsit Família Bombelli

Fotografia: ©Toni Coll. Cortesia MACBA. Museu d'Art Contemporani de Barcelona

21

Espai en Blanc

Edició d'*El Pressentiment*, núm. 1, 2, 20, 21, 23, 28, 30, 39, 41, 42, 50. 2012-2015 / Registre àudio. *El Pressentiment*, 2015.

22

William Kentridge

NO, IT IS. 2012

Tríptic:

Workshop Receipts, 3'17";
The Anatomy of Melancholy, 2'21";
Practical Enquiries, 2'19".

Lia Rumma Gallery, Milan/Naples

Fotografia: ©Mario Di Paolo. Pescara. Cortesia Lian Rumma Gallery, Milan/Naples

23

Xavier Arenós

Construir el mueble moderno. Antimodulor #2. 2015

Planell de fusta de 100x150 cm amb llibre i documentació, i instal·lació de 9 cadires de fusta, de mides variables

El *Modulor* de Le Corbusier garantia l'harmonia entre les edificacions, el mobiliari i les persones. De primer tenia una alçada de 1,75 cm, que després es va incrementar fins a 1,83 cm. A l'imaginari de Le Corbusier no hi ha marge per a altres ajustaments antropomòrfics. Seguint les instruccions d'un famós manual, ara es construeixen fins a nou cadires exceptuant la que hauria de respectar les mides del *Modulor*.

24

Pepe Espaliú

Sense Títol. 1990

Fusta i bronze. 135x63,5x27,5 cm

Col·lecció ARTIUM d'Àlava. Vitoria-Gasteiz

Fotografia: ©Gert Voor in't Holt. Cortesia ARTIUM de Àlava. Vitoria-Gasteiz

25

João Onofre

Untitled (n'en finit plus) 2010-2011

Vídeo HD monocal, PAL 16:9, color, so, bucle 3'03"

Fotografia: ©João Onofre i Cristina Guerra Contemporary Art, Lisboa

26

Gina Pane

Psyche. 1974

Vídeo, 27'32"

27

Sam Taylor-Wood

Soliloquy. 1999

Díptic fotogràfic. 222x242 cm

Col·lecció MUSAC

Fotografia: ©Sam Taylor Wood. Cortesia MUSAC

General Indisposition: an Essay About Fatigue

Martí Peran

Whereas industrial capitalism produced goods with exchange value, and post-Fordist capitalism veered towards the production of subjectivity, today the capital gains are concentrated in the self-production of identity. The logic of the subject of self-exploitation has been imposed, occupied full time in itself. The rhetoric of entrepreneurship and ideological advertising is unequivocal about this: “Do it Yourself. I Am What I Am.” This new productive slogan – Do it Yourself – causes widespread nervous hyperactivity. We find ourselves constantly obliged to make countless small decisions in all areas (work, emotional, social) which supposedly give us an identity and confer visibility on us, but which have already become the new workforce: they do not enclose anything and guarantee the profit generated by the constant action of dis-quiet. The subject has become mixed up with the incessant movement of its own alienation.

Hyperactive life is the paradigm of the poverty of experience given that it entails a loss-making surplus: we have a lot of experiences but they are virtually all banal. / *Like*. The consequence of this has been acknowledged under different headings: *Naked Life* (G. Agamben); *Damaged Life* (S. López Petit); *Exhaustion* (P. Pál Pelbart); *The Fatigue Society* (B. Ch. Han); *The Corrosion of Character* (R. Sennett); *The Factory of Unhappiness* (F. Berardi), and *Depressive Society* (A. Ehrenberg). Fatigue and the pain caused by self-exploitation are thus inevitable. The automatic consequence of this General Indisposition is a society medicated with the aim of re-establishing productivity. But fatigue, instead of representing a pathological condition that must be corrected for the purpose of returning to the senseless spiral of production, may also represent the chance for consciousness to awaken: the turning point after which an emancipatory process begins. Fatigue is the instant of stopping and pausing, the moment of “capable tiredness” (P. Handke) with which to begin the sabotage. Fatigue thus becomes – in its capacity as a molecular revolution – the start of a strike that politicizes discomfort.

While in the field of engineering fatigue refers to the decrease in the resistance of materials subjected to a repeated force, in the sphere of social engineering fatigue may represent “the exhausted demands of the individual body that claims the right to social rest” (R. Barthes). With fatigue, hyperactivity turns into the mere production of stoppage. In the refusal to produce that fatigue suggests, the liberating principle of de-education and de-programming unfolds. In the apparent neutrality of fatigue lies the still promise of all possible diversity.

This praise of fatigue, related to the apologies for idleness, anonymity, disappearance and inaction, nevertheless installs fatigue on the horizon of contemporary experience in

a position that transcends that which some time ago was occupied by melancholy, the worst-translated science.

And yet, how do we turn this argument into an exhibition? How do we articulate a situation capable of placing this content in aesthetic order? Is it necessary to formalize this tiredness? These small challenges, typical of an increasingly impoverished disciplinary field, do they not entail the question, ‘why should we put on an exhibition?’ Faced with these inconveniences we forgo *illustrating* an ideology and *expounding* a discourse that does not yearn for unconditional followers at all. And even so, is this not a mere *don't like* that re-enters the spiral of our mobilization? Even all forms of the white and silent were trivialized. We are left with just the option of making an index, a collection of trails and marks that point towards the secret that lies inside every life.

—

We speak for a minority that wishes to be a majority. And not because of the peculiarity of our argument but for the simple reason that we do not belong to the *lumpen* that still have to take charge of the production of merchandise or which, if the worst comes to the worst, are excluded from all productive action and have to spend their lives just trying to survive. This real majority has already been abandoned for good. We speak from the main body of the minority, regulated in order to be sufficient and stable, which contributes to the flow of capital and the renewal of the means of production.

We speak for those for whom it is always Sunday in the worst sense: empty time that forces us to fill it through apparently free decisions that, if they are resolved properly, please us and re-constitute us. But this chronic Sunday no longer belongs to us. We speak for those of us who in actual fact never have any free time because every day we are subjected to the obligation of exercising that supposed freedom of action for self-realization. And there is no respite. There cannot be. The egocentric machine cannot be stopped: brightly coloured beams in continuous movement with no outward appearance ¹ [Marcellvs. *Toga*. 2011] follow one another in the space of perpetual connection.

Traditional work disappeared for the good of this new occupation, capable of being translated into innumerable diverse small acts, above all, through the expanded exercise of the “media passions” of chatting and curiosity (P. Virno).

(Pseudo) communicative action by way of technological devices or the display of a curiosity hungry for nothing have camouflaged alienation as something supposedly constituent. The possibility of being constantly occupied by ourselves, taking the floor in the hyper-real sphere and consuming all kinds of leisure products is what actually makes us productive. We are, confusedly gravitating around our emptiness, the new productive force. A declaration of war against the world to take a stand every day. We obey the rules of the game without complaining. This eternal Sunday will be beneficial. Do what you want: say what you like. The promise of self-realization and the demand for visibility organize the mobilization of desire, turning it into work.

That is how the circumferences of the ego grow, like an indifferent regular stain, from the most intimate to our institutional identity ² [Erick Beltrán. *I am What I am*. 2015], generating equally succulent profits. Each digital gesture generates capital gain. The new rule has caught on and we are now businessmen of our own workforce obsessed with undertaking ourselves as a project. Everyone against everyone else in the ambush of one's own life. That which seemed foreign to alienating time and which we thought shaped our authentic life – taking care of ourselves – has started working full-time. Every entrepreneur is a mobilized molecule of capital among a host of other molecules in reciprocal competition. The warlike slogans are inscribed on each obstacle that has to be overcome ³ [Mounir Fatmi. *Sans Histoire*. 2007] in order to achieve the only axiomatic objective of (bio/post) politics: be self-made and do it for yourself.

The result of this self-absorbed hyperactivity is, to begin with, that life becomes the phenomenology of a nervous state. Secondly, once the permanent occupation that promises and postpones happiness becomes unbearable, fatigue and forced stoppage arrive. Lastly, to re-establish order, the diagnosis dictated by a therapeutic society appears, providing the drugs necessary to re-enter the productive system.

The overabundance of ways and means to undertake ourselves opens up a space of permanent excitation. Technological power multiplies the forums where we can attempt a form of appearance. Our *friends* multiply in proportion to our ability to (self) produce; but the job has to be completed inside an endless return of the same thing; every day and again. The assembly line was not withdrawn; on the contrary, it remains connected full-time to guarantee us the possibility of appearing and re-appearing. For this insatiable demand to be met it is essential to cultivate huge creativity, with permission to copy and recycle. It does not matter that self-production is post-produced if it maintains plausible traces of originality. This is the order of things, excited and demanding, for the new cognitariat (Bifo). Everything seems benevolent and, nevertheless, despite the constancy of this nervous activity, everyone “knows for himself that he is not himself” (Tiqqun). The loop that seemed endless reaches the point of stimulus collapse and tired valves ⁴ [Javier Peñafiel. *Víctimas de señalética*. 2015].

The self-demand that, despite its enormous creativity, cannot be stopped in any representation is exhausting and makes us ill. The fatigue of being oneself (A. Ehrenberg) gets dark for everyone. But tiredness cannot be enjoyed as a right. Ever since life-saving modernity considered it intolerable to abandon oneself to living in a senseless anthill, culture became hospitable to justify it ⁵ [Domènec. *24 horas de luz artificial*. 1998]. Since then and in the face of the inevitable increase in fatigue, it became essential to organize the necessary mechanism to guarantee production and profitability. The fundamental resources of this mechanism are discursive and pharmacological. In the order of discourse, any disturbance caused by self-mobilization is a victim of diagnosis ⁶ [Javier Peñafiel. *Víctimas de diagnóstico (diagnóstico plural)*. 2006] until it is recognized as a pathology that can be treated. Depression and countless psychic alterations today make up the vocabulary of an emerging genre of the new political literature. In the pharmacological order, the stimulant, sleeping pill and anti-

depressant industry has achieved growth rates proportional to the profit from mass self-exploitation ⁷ [Julia Montilla. *Un mundo basado en la evidencia*. 2012]. It is the economic commandment derived from the rigour of science and it is thus sustained impeccably by the psychiatry that confronts the evidence of discomfort: we have to return, after the treatment, to the happy orbit of self-productivity.

Pharmacological management is fundamental for keeping enough of the workforce active. The cleaning up and the apparent curing of fatigue induced by self-mobilization are invested by the lie of an inescapable need. It does not matter that the treatment becomes chronic if this ensures the restoration of the creative-productive skills that are considered natural in a free subject dreaming about himself. The very high percentage of the population subjected to the daily taking of pills is considered legitimately restorative for the collective good. Just as no one considers it unnatural to correct sight defects with simple adapted lenses, it is not illicit to get our imaginative and productive energy back by taking specialized chemical stimulants for each supposed defect in our mental gear system.

Fatigue is not tolerated because it is inadmissible to renounce all necessity, objective or meaning when you are offered every available opportunity. Against this rejection of the possibility of exercising tiredness a first Herculean reaction imposes itself: carrying all the (self) representations of the world on your shoulders (G. Didi-Huberman). ⁸ [Perejaume. *Retable*. 2001]. With the appearance of re-establishing productive action, the right to fatigue appears first paradoxically: through wear and tear itself to the exhaustion of all the options for action. The exhausted one stands up for himself, in the first place, as one who “exhausts all the possibilities” (G. Deleuze), either through excessively inarticulate speech that no longer defines us ⁹ [Samuel Beckett. *Not I*. 1972] or by the multiplication of the text in an infinite transformation incapable of containing any meaning ¹⁰ [Iñaki Bonillas. *Der Stimmenimitator/El imitador de voces*. 2006]. The demand for hyperactivity thus inverts its ordinary function and makes panic the gateway to absolute excess. It is not a case of a repetition of the sublime experience that obstructs breathing, but of us continuing to be active, probably medicated, but now in such a radical way that our action becomes unrecognizable, no longer means anything nor may be incorporated productively into any conversation between anxious competitors. Within the weight of everything, nobody can make out the difference with that which we supposedly make ourselves stand out and that with which value is instituted. A discourse that is difficult to grasp is not attractive; it does not construct patterns of consumption. No one can *profile themselves* using everything; it goes against the elementary rules of distribution that general mobilization upholds. Today, contrary to what we supposed, the accumulative impulse acquires the nature of a resistance.

To carry the whole world on your shoulders you do not need a healthy body. On the contrary, the healthy body, disciplined to daily exercise and beautification, is precisely the semiotic body that functions best in the logic of self-production. The illusion of the good body is the epicentre of the post-erotica of the selfie that does not require any touching. In its place, the body of the exhausted one is a body literally poured out over

the space until it is thoroughly exhausted, occupying it completely, bearing it entirely, to its furthest corners ¹¹ [Andrea Aguado. *D.F.* 2013-2014]. To embody the wish not to cling on to anything, not to stop anywhere that might frame us, it is necessary to use up all the space until it is devastated. If capital is a flexible process that alternates procurement with the liberation of territories to cultivate its gains, fatigue, on the contrary, is the slow dance of the scorched earth. For this reason fatigue, unlike melancholy passivity, implies performativity. The body is also the measure and the first battlefield for the exhausted genre. But just as self-exploitation forces us to multiply and renew our disguises persuasively, the exhausted body is, as well as a body stained by every fraud, a body that stains with the slightest gesture of its sickly and compulsive action. It does not produce itself, it repeats and reproduces itself. The repeated and reiterated gesture, once again, appears as anomalous ¹² [Bruce Nauman. *Verso recto*. 1996]. Repetition pretends not to hear the slogan of interest. Looking always the same is not an attractive appearance for stimulating exchange and symbolic transaction. The reiterated dance of exhaustion is a body that rocks to and fro; it is the body of a madman. Nobody recognizes the reason for its movement, which by being peaceful and insignificant becomes sinister ¹³ [Eduardo Fukusima. *Como superar o grande cansaço?* 2010]. Fatigue exhibits a body almost immune to diagnosis. It cannot be interpreted when it moves just as it is misleading when, at the other end of the forms of exhaustion, it shows itself to be incapable.

The causes of so-called chronic fatigue syndrome, used to single out incapacitated bodies, are unknown. It is only known that it is a strange pathology to weigh up the estrangement that it produces in the triumphant logic of hyper-action. Vitalism was born of the efforts of cripples to be treated normally (P. Sloterdijk). A life constrained by its incapacity is incomprehensible. Pain is mere laziness for the mythology of health. The world of opportunities even gives us the opportunity of turning our fear of an impoverished life into productive material ¹⁴ [Nedko Solakov. *Therapies*. 2010]. Anyone can construct their identity over their ruins and disappointment; it is an attractive self-portrait if you get the distance right between the ironic and the cynical ¹⁵ [Carlos Pazos. *Livre de Brouillon*. 1986-1991]. But there is also a pain that converts life into the challenge of experiencing it in its own impossibility (S. López Petit). Life damaged by itself, forced to produce itself, will accept no treatment that may heal it but, on the contrary, has to wake up on the narrow path of its own discomfort. Pain and the deterioration of the body, far from enclosing an innocuous paralysis, may represent a creative stoppage ¹⁶ [Alina Szapocznikow. *Grand Tumeur III*. 1969], an occasional triumph against the perverse proclamation of the overexcited self-manager, with their own fate in their hands. It is pain that operates in its own negativity. Pain that, by causing loss, erases the certainties, eliminates the repertoire that they offer us to signify ourselves and replaces it by taking its place itself ¹⁷ [Mladen Stilinovic. *Pain*. 2011]. All the raw materials that we ought to combine and recombine to resolve our fluctuating ways of appearing are reduced to the extended pain of discomfort.

Installing life in discomfort is not a disease. It is a way of *being ill* set in the scenario that is imposed on us. Discomfort relinquishes all activity in accordance with the premises

of the production of identity. Fatigue threatens us ¹⁸ [Sinéad Spelman. *Back drawings*, 2013]. Instead of obeying the slogan of self-exhibition, discomfort points to a form of concealment, an exodus conceived as active theft. Nothing is less passive than an escape (P. Virno). Fatigue is not contemplative melancholy. It is a strike by life that emancipates it, running away from itself. Fatigue is not-doing through tedium therapy ¹⁹ [Javier Peñafiel. *Víctimas de señalética*. 2015]; the possible action that corrects our ineptitude for complete stillness. When the logic of production has penetrated life to make it totally profitable, it is no longer possible to get excited about the suspension of wanting. Life still wants even if it only wants to disappear. When each of us has become the axis of rotation of their own performance ²⁰ [Marcel Duchamp. *Rotoreliefs*. 1965] there only remains the option to betray the centrality of the subject and move it away with radical gestures. It is necessary to subject life to the test of impossible things: doing nothing or raising one's hand against oneself (J. Améry) as other forms of (dis)comfort, the only ones that are truly asymmetric in the face of our own crushing omnipresence. The best struggle is that fought without hope ²¹ [El Pressentiment. 2015].

The way of doing nothing is only feasible through the literal acceptance that even this might not be done (H. Melville). It is not that we can no longer do anything but that we are obliged to constantly remake ourselves. We are creators of a false self-publishing that is condemned to always recombine the same thing. The list of recipes is huge but limited ²² [William Kentridge. *No, It Is*. 2012]. The vintage is new in order to ensure that no one stops the process. Doing nothing to combat ourselves as an alienating force is as fragile as ceasing to do as prescribed when everything is prescribed ²³ [Xavier Arenós. *Construir el mueble moderno. Antimodulor #2*. 2015] or as superficial as reducing the action to the subtle displacement of that which, instead of suffering permanent stillness, seemed stopped already ²⁴ [Pepe Espaliu. *Sin título*. 1990].

The tiny possibility of doing nothing is distinguished from production insofar as it belongs to a long time, unconnected with the immediacy of the results sheet and capable of diluting acts outside the logic of consumption and efficacy ²⁵ [João Onofre. *Untitled (n'en finit plus)*. 2010-2011]. This other dimension of time is also the horizon that makes it possible to injure life to think of it outside itself. If it is legitimate to redefine violence to safeguard ourselves, this can be applied to oneself ²⁶ [Gina Pane. *Psyche*. 1974] as a radical means to dismiss us. It is not a vulgar annihilation but the extinction of our alienating power. In the strange length of this other time it is not death that dawns, but an unknown space that dreams of bringing the recumbent body back to life ²⁷ [Sam Taylor-Wood. *Soliloquy*. 1999].

Programa d'activitats

Programa de actividades

Activities

Conferències i presentacions

12.06.2015 **Presentació a càrrec de Javier Peñafiel**
«Víctimas de diagnóstico»
Sala d'exposicions Fabra i Coats – Centre d'Art Contemporani
18.00 h

17.06.2015 **Conferència Santiago López Petit**
«El poder terapèutic»
Sala d'exposicions Fabra i Coats – Centre d'Art Contemporani
19.00 h

Allò que alimenta actualment el capital no és ja el producte de la meua feina, sinó la meua pròpia vida. I és aquesta mateixa vida gestionada, posada a treballar, la que esdevé invivable. El poder terapèutic intervé justament per fer que la movilització no es pari, per (re)construir la normalitat.

18.06.2015 **Conferència Santiago López Petit**
«La figura de l'anomalia»
Sala d'exposicions Fabra i Coats – Centre d'Art Contemporani
19.00 h

Anomalia som jo, tu... Artaud. Tothom que vol fugir d'aquesta societat movilitzada, i que en fer-ho es veu obligat a interioritzar la mort. Més exactament: a establir una relació impensada entre la vida i la mort que ens posa la força del dolor a les nostres mans.

01.07.2015 **Presentació del projecte d'exposició a càrrec d'On Mediation «Tedium Vitae»**
Sala d'exposicions Fabra i Coats – Centre d'Art Contemporani
19.00 h

La mostra d'art «Tedium Vitae» explora l'avorriment com a catalitzador artístic. Tant «Tedium Vitae» com «Indisposició general i imprecisa. Assaig sobre la fatiga», comissariada per Martí Peran, són dues cares d'una mateixa moneda, dues exposicions que reflecteixen una mateixa problemàtica amb prismes diferents. «Tedium Vitae» ho fa amb la rúbrica de l'artista croata Mladen Stilinović, així com a través de l'obra de diversos artistes actuals: Adrian Melis, Jaume Simon Contra, Marta Burugorri, Martin Llavanas, Raquel Frieria, Los Jambos, Sol Prado i Javier Peñafiel.

«Tedium Vitae» és un projecte curatorial sorgit en el marc de la segona edició del seminari sobre teoria y pràctiques curatorials On Meditation, dirigit per Anna Maria Guasch i Martí Peran i coordinat per Christian M. Alonso, Diana Padrón i Olga Sureda. El seminari s'emmarca dins les activitats del grup de recerca AGI (Art Globalització Interculturalitat) de la Universitat de Barcelona.

Accions i tallers

19.06.2015 **Taller d'Espai en Blanc:**
«Polititzar el malestar»
Sala d'exposicions Fabra i Coats – Centre d'Art Contemporani
16.30 h

Places limitades. Inscripció gratuïta enviant un correu a centredart@bcn.cat

La nostra societat és la de l'estrès, la de les baixes per depressió, la dels llibres d'autoajuda, la de l'ocultada i sorprenent taxa de suïcidis, la del Prozac, la de –com diu la cançó– «clonazepam i circ». Des de la sociologia hem sentit parlar del «patiment social». Però més enllà de rètols que anomenen alhora que reafirmen, cal foradar la crosta d'aquesta realitat que, dia rere dia, és silenciada i enfrontar-se a aquestes malalties socials, a aquest malestar, donant-los una lectura política que les presenti com el que realment són: símptomes de la malaltia que ha resultat ser el funcionament d'aquesta societat-xarxa, que ens obliga a buscar solucions biogràfiques a problemes sistèmics. La vida s'ha convertit en el camp de batalla. Davant aquest malestar són diversos els dispositius que es posen en marxa per neutralitzar-lo, per silenciar-lo: entre ells, encarrilar-lo en l'àmbit del privat, on resulta psicologitzat, patologitzat. Però no és l'únic: quins són els obstacles que impedeixen donar sortida política a aquest malestar? Quina relació té aquest malestar social amb la violència? En quin sentit pot polititzar-se aquest malestar?

Taller d'escriptura conduït per Eloy Fernández Porta
«Una victòria a càmera lenta sembla ben bé una rendició»
Sala d'exposicions Fabra i Coats – Centre d'Art Contemporani
18.30 h

30.06.2015 **Sessió 1. Marina D'Or és El Dorado: Col.loqui amb l'escriptor Robert Juan-Cantavella**

Vet aquí la gran novel·la sobre els dies de glòria de la Ciutat de Vacances de Llevant. Abans del crac de la indústria immobiliària i els rètols de «Se vende» va existir, i no mentim, un paradís camp per a la jubilació i l'oci, tot ple d'escultures de Ripollés, sensualitat de resort, parcs d'atraccions eternament en construcció i, entre bloc i bloc de formigó, unes dunes de sorra bruta que amb una mica de bona fe es podrien anomenar «platgeta». Un viatge al·lucinant i satíric, amb curiosos moments de sobrietat, on la Joia del Mediterrani es posa en contrast amb la València ocupada pels assistents a la Trobada Mundial de la Família.

08.07.2015 **Sessió 2. Els inútils, són revolucionaris?**

Des de l'emergència paral·lela de l'economia de mercat i les estètiques de la decadència a l'últim terç del segle XIX, la dinàmica de la productivitat i la improductivitat ha assignat valors positius, de resistència passiva i fins i tot de messianisme a la figura de l'inútil social. Des de l'antiheroï abúlic del teatre simbolista fins al has-been de la indústria de l'entreteniment, alliberat dels deures de la fama, baixar del tren en marxa ha tingut un innegable prestigi. Encara el conserva? Quin és el funcionament polític d'aquesta exaltació del no-fer?

22.07.2015

Sessió 3. Quina olor fa la cultura?

18.30 h

L'artista, està sempre de vacances, com suggeria Roland Barthes, o bé, com ha afirmat més recentment Boris Groys, produeix a tothora una cultura que fa olor de feina, feina i més feina? Aquesta cultura que fa olor de suor, és cultura? L'estrés i el cansament, s'han convertit, potser, en les úniques formes actuals de la respectabilitat? A partir d'aquests interrogants proposarem una lectura crítica d'alguns trets de la figura del creador artístic en el capitalisme immaterial, com a productors, com a autònoms precaris o com a tipus que va néixer cansat però que no para.

Places limitades. Inscripció gratuïta enviant un correu a centredart@bcn.cat

Cinema

Programa de cinema conduït per Carlos Losilla

«De cuando cansarse no es rendirse». Projeccions i col·loqui

Sala d'exposicions Fabra i Coats – Centre d'Art Contemporani

21.30 h

25.06.2015

***De son appartement (2007)*, de Jean-Claude Rousseau**

(amb assistència del director)

Direcció, guió, fotografia, so, muntatge i interpretació: Jean-Claude Rousseau. França, 2007. Durada: 70 min.

Un home viu al seu apartament, però també apartat (del món). Fa el que cal fer, les petites rutines quotidianes, aquelles misèries que a vegades es converteixen en petites glòries. I aquest home és el mateix que es filma a ell mateix, Jean-Claude Rousseau, segurament un dels més grans cineastes francesos, que també viu en gloriós «apartament» respecte al cinema convencional. Sota l'advocació de Racine i de Jean-Marie Straub, aquesta és una pel·lícula contemplativa, però no exempta d'una rara energia, d'una vibració que la converteix finalment en una manera de pensar, com si les imatges també sabessin fer-ho. És possible que estiguem cansats, aclaparats per la fatiga, però caldrà dir-ho d'alguna manera. I si això es converteix en estil, en formes que parlen, la fatiga serà sempre una forma de resistència.

09.07.2015

***A Spell to Ward Off the Darkness (2014)*, de Ben Russell i Ben Rivers**

Direcció i guió: Ben Rivers i Ben Russell. Producció: Julie Gayet, Indrek Kasela, Nadia Turincev. So: Niels Barletta. Fotografia: Chris Fawcett. Interpretació: Robert Aiki Aubrey Lowe, 2014. Durada: 98 min.

A mig camí entre el document etnogràfic i el relat d'aventures, aquesta pel·lícula és com un viatge alhora físic i mental, com si el Coppola d'Apocalypse Now s'hagués trobat amb el Werner Herzog d'Aguirre o la cólera de Dios i s'haguessin posat a filmar junts. Però atenció, perquè el que fan Ben Rivers i Ben Russell és una cosa molt personal: diagnosticar l'esgotament d'unes fórmules de vida i assenyalar algunes vies d'escapament. N'hi ha prou ara mateix a viure en comunitat, enmig de la natura? No genera això un cansament que també pot portar a altres coses, a la recerca d'altres absoluts, com fa aquest tipus que acaba escapant de tot, cap a les altures? D'una bellesa formal inaudita, d'una capacitat de suggeriment inesgotable, *A Spell to Ward Off the Darkness* no té parangó: la seva única mesura és el punt fins on l'espectador pugui arribar. ¿No genera eso un cansancio que también puede llevar a otras cosas, a la búsqueda de otros absolutos, como hace ese tipo que acaba escapando de todo, hacia las alturas? De una belleza formal inaudita, de una capacidad de sugerencia inagotable, *A Spell to Ward off the Darkness* no tiene parangón: su única medida es el punto hasta el que el espectador pueda llegar.

23.07.2015

***Liverpool (2008)*, de Lisandro Alonso**

Direcció: Lisandro Alonso. Guió: Lisandro Alonso, Salvador Rossell. Producció: Luis Miñarro. Fotografia: Lucio Bonelli. Música: Flor Maleva. Muntatge: Sergi Dies. Intèrprets: Juan Fernández, Nieves Cabrera. Espanya-Argentina, 2008. Durada: 84 min.

Calen ànims, força, per tornar? O a vegades n'hi ha prou amb el simple impuls, com si es tractés d'una inèrcia que ens retorna al lloc d'origen? Sembla que això és el que succeeix al protagonista de *Liverpool*, un mariner que, durant una escala, va a veure la seva mare, una dona malalta que viu en un petit poble de l'Argentina més recòndita. Però és això l'important d'aquesta bonica pel·lícula de Lisandro Alonso? Evidentment, no. L'important és la manera com tot es produeix, ranquejant i elegiaca alhora, amb un home que vol tornar però que al mateix temps tot li costa, ja que fer una simple passa és com una missió titànica. I aleshores resulta evident que el veritable objectiu del viatge no és el destí, sinó cadascuna d'aquestes petites passes, aquestes mirades, aquestes racons que es reconeixen. Tot ens va fatigant, però així està bé: en el fons, no arribarem mai a *Liverpool*.

Projectes satèl·lits

Fluxos i codis 3: Os dije que estaba enfermo

Arxiu web al voltant de l'exposició «Indisposició general. Assaig sobre la fatiga», proposat per Arts Coming.

www.osdijeequiestabaenfermo.com

CLOV: Em dic... alguna vegada, Clov, cal que arribis a patir més que ara, si vols que es cansin de castigar-te... algun dia. Em dic... alguna vegada, Clov, cal que siguis més aviat allà que aquí, si vols que et deixin marxar... algun dia. Però em sento massa vell, i massa lluny, per poder fer-me a nous costums. Bé, això no acabarà mai doncs, no marxaré mai doncs. (Pausa.) Després, un dia, en sec, això s'acaba, això canvia, no entenc res, això mor, o sóc jo, no entenc res, tampoc això. Ho demano als mots que resten... son, despertar, nit, matí. No saben què dir. (Pausa.) obro la porta del calabós i me'n vaig. Vaig tan corbat que no veig res més que els meus peus, si obro els ulls, i entre les cames una mica de pols negrosa. Em dic que la terra està apagada, encara que jo no l'hagi vista mai il·luminada. (Pausa.) Això va sol. (Pausa.) Quan cauré ploraré de felicitat.

Final de partida, Samuel Beckett (traducció de Joan Cavallé, Cossetània Edicions)

Exposició «Tedium Vitae»

Fabra i Coats - Centre d'Art Contemporani de Barcelona col·labora amb l'exposició «Tedium Vitae», produïda per On Mediation/Universitat de Barcelona i ubicada a ADN Platform, del 23 de maig de 2015 al 23 d'octubre de 2015, com un projecte satèl·lit de l'exposició «Indisposició general. Assaig sobre la fatiga».

INSTITUT DE CULTURA
DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

TEMPORADA 2014 – 2015
COMISSARI: MARTÍ PERAN
OCTUBRE 2014 – AGOST 2015

Exposició
Indisposició general. Assaig sobre la fatiga

Comissari
Martí Peran

Coordinació tècnica
Clara Renau

Producció tècnica
Glòria Martí
qwerty sccl

Comunicació
Anna Urdániz

Premsa
L'equip de premsa de l'ICUB

Disseny gràfic
www.bisdixit.com

Muntatge
Burbuja

Traduccions
Andrew Stacey
EMC Transcripcions

Assegurances
Ribé Salat
Marsh

Transports
Arterri
Joan Ruiz
Tti

Producció gràfica
Publiservei

Producció material de comunicació
La Factoria dels Anuncis

1/3

Índex

A cura de Martí Peran

2/3

Materials

A cura d'Espai en Blanc

3/3

Indisposició general.
Assaig sobre la fatiga
Martí Peran

Agraïments

adngaleria / adnplatform.Barcelona/ Sant Cugat

ARTIUM de Àlava

carlier | gebauer, Berlin

Cristina Guerra Contemporary Art, Lisboa

Damm

Escola Rel. Centre d'educació especial

ESPAIVISOR

Galeria Joan Prats

Galleria Continua, Sant Gimignano/
Beijing/Les Moulins

Lia Rumma Gallery, Milà

MUSEION Foundation. Museum of Modern
and Contemporary Art Bolzano

Museo de Arte Contemporáneo de Castilla
y León (MUSAC)

Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

Oriol Gual

PUBLICACIÓ

Edició
Ajuntament de Barcelona, Institut
de Cultura de Barcelona

Coordinació
Clara Renau

Text
Martí Peran

Traduccions i correccions
Traducció a l'anglès: Andrew Stacey
Correcció i traduccions català i castellà:
EMC Transcripcions

Disseny gràfic
www.bisdixit.com

Impressió
La Factoria dels Anuncis

Dipòsit legal: B 15635-2015

© Edició 2015: Institut de Cultura
de l'Ajuntament de Barcelona

© Traduccions: els traductors

www.bcn.cat/barcelonallibres
www.ajuntament.barcelona.cat/centredart/

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

FABRA i COATS
CENTRE D'ART
CONTEMPORANI
BARCELONA

Andrea
Aguado

Xavier
Arenós

Samuel
Beckett

Espai
en Blanc

Erick
Beltran

Iñaki
Bonillas

Domènec

Marcel
Duchamp

Pepe
Espaliú

Mounir
Fatmi

Eduardo
Fukusima

Bruce
Nauman

William
Kentridge

Marcellvs

Julia
Montilla

João
Onofre

Gina
Pane

Carlos
Pazos

Javier
Peñafiel

Perejaume

Nedko
Solakov

Sinéad
Spelman

Mladen
Stilinić

Alina
Szapocz-
nikow

Sam
Taylor-
Wood

Ajuntament
de Barcelona